

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	3
Inleiding	3
Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen.....	3
Ambtshalve wijzigingen.....	4
Inleiding	5
Toelichting op proces	5
Leeswijzer 5	
Zienswijzen	6
1. Indiener 1 (23 november 2025, kenmerk Z/25/780790)	6
2. Indiener 2 (4 december 2025, kenmerk Z/25/782659)	7
3. Indiener 3 (13 december 2025, kenmerk Z/25/783966)	8
4. Indiener 4 (13 december 2025, kenmerk Z/25/784099)	9
5. Indiener 5 (15 december 2025, kenmerk Z/25/784113).....	10
6. Indiener 6 (16 december 2025, kenmerk Z/25/784254)	11
7. Indiener 7 (16 december 2026, kenmerk Z/25/784291)	13
8. Indiener 8 (18 december 2025, kenmerk Z/25/784531)	13
9. Indiener 9 (19 december 2025, kenmerk Z/25/784639)	14
10. Indiener 10 (22 december 2025, kenmerk Z/25/784795)	15
11. Indiener 11 (22 december 2025, kenmerk Z/25/784845)	17
12. Indiener 12 (22 december 2025, kenmerk Z/25/784143)	18
13. Indiener 13 (22 december 2025, kenmerk Z/25/784906)	19
14. Indiener 14 (22 december 2025, kenmerk Z/25/785004)	21
15. Indiener 15 (22 december 2025, kenmerk Z/25/785009).....	22
16. Indiener 16 (22 december 2025, kenmerk Z/25/785012)	23
17. Indiener 17 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785048)	24
18. Indiener 18 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785105).....	25
19. Indiener 19 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785109)	26
20. Indiener 20 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785110)	27
21. Indiener 21 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785112)	29
22. Indiener 22 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785136)	31
23. Indiener 23 (28 december 2025, kenmerk Z/25/785281)	32
Ambtshalve wijzigingen	34
Ambtshalve wijzigingen in de tekst	34
Ambtshalve wijzigingen in de kaarten in het programma	34
Ambtshalve wijzigingen in de software en Regels op de kaart.....	34

Samenvatting

Inleiding

Deze samenvatting geeft een overzicht van alle wijzigingen die zijn doorgevoerd naar aanleiding van de 23 ingediende zienswijzen op het ontwerp van het Programma landelijk gebied. Daarnaast worden de ambtshalve wijzigingen toegelicht die de gemeente heeft aangebracht om het programma te verduidelijken, te actualiseren en technisch te verbeteren.

Wijzigingen naar aanleiding van zienswijzen

Wijzigingen in de tekst

- De gebruikersprofielen voor agrariërs wordt aangevuld met de behoefte aan ontwikkelruimte, een toekomstbestendige grondpositie, ruimte voor innovatie en duidelijke procedures.
- Het Programma wordt aangevuld met een explicietere beschrijving van de opgaven in het grensgebied ten noorden van de Vecht (REB 2040, Hessenpoort, De Lichtmis, en relevante mobiliteits-, energie en landschapsopgaven).
- Het Programma vermeldt dat Dalfsen dit grensgebied benadert als een intergemeentelijke en integrale puzzel, in samenwerking met Zwolle, Staphorst, Zwartewaterland en de provincie Overijssel.
- Het Programma vermeldt dat Dalfsen waakt over de eigen identiteit van Weids Platteland, zodat regionale ontwikkelingen zorgvuldig worden ingepast.
- Het gebruikersprofiel “Terreinbeherende organisaties” wordt hernoemd naar: “Terreinbeherende organisaties en particuliere landgoederen”
- De tekst van gebruikersprofiel “Terreinbeherende organisatie en particuliere landgoederen” wordt aangevuld met een expliciete beschrijving van:
 - gedeelde doelen,
 - verschillen in organisatie en beheer,
 - consequenties voor maatwerk in beleid en instrumenten.
- Er wordt duidelijker toegelicht dat in gebieden waar landbouw het primaat heeft, bij landschappelijke ontwikkeling de bestemming landbouw behouden blijft en niet veranderd in bijvoorbeeld natuur. Bescherming volgt uit feitelijke aanwezigheid van soorten en aard van activiteiten, niet uit de functie/bestemming;
- Er wordt duidelijker toegelicht dat het soortenbeleid landelijk en Europees is bepaald en niet door landschapsmaatregelen binnen het Programma landelijk gebied wordt verzwaaard.
- Het wordt expliciet opgenomen dat landschapselementen op vrijwillige basis worden aangelegd, onderdeel blijven van het reguliere agrarische beheer en vanuit de gemeente geen aanvullende verplichtingen scheppen.
- In het Programma landelijk gebied wordt duidelijker toegelicht dat de verwijzing naar een mogelijke begrenzing van “x ha/x dieren” betrekking heeft op een potentiële toekomstige landelijke norm, niet op gemeentelijk beleid.
- Er wordt verduidelijkt dat onbekend is of, wanneer en hoe zo’n landelijke norm wordt ingevoerd en welke omvang deze zou hebben.

Wijzigingen in de kaarten in het programma en Regels op de kaart

- De begrenzing tussen het heideontginningslandschap en het kampenlandschap binnen deelgebied Landelijk Lemelerveld wordt gecorrigeerd. Het gebied begrensd door de Kanaaldijk-Noord, Lemelerveldseweg, Eikenlaan en Lageweg krijgt in de koerskaart de aanduiding heideontginningslandschap, volgens de juiste begrenzing op de landschapstypenkaart.
- De grens tussen Kampenlandschap en Heideontginning wordt ter hoogte van het melkveebedrijf aan de Heideparkweg iets westelijker gelegd, zodat een erf aan de Heideparkweg binnen één landschapstype valt.

Ambtshalve wijzigingen

Ambtshalve wijzigingen in de tekst

- In de inleiding is een toelichting toegevoegd over de rol van de verschillende Omgevingswet-instrumenten (programma, beleidsregels, omgevingsplan en uitvoeringsplan), zodat duidelijk is welke onderdelen in dit programma thuishoren en welke in vervolgetrajecten worden uitgewerkt.
- De mogelijke instrumenten voor de uitvoering worden in één paragraaf samengebracht, zodat de tekst beter leesbaar wordt en dubbelingen worden voorkomen.
- Tekstuele en grammatica fouten worden hersteld.

Ambtshalve wijzigingen in de kaarten in het programma

- Op de koerskaart worden de principes uit de Regionale Sponsstrategie Sallandse Weteringen en Benoorden de Vecht op logischere plekken geplaatst. Daarnaast wordt in de symbolen duidelijker gemaakt dat het gaat om indicatieve gebieden en niet om exacte locaties.
- De ecologische verbindingszone aan de zuidoostkant van Lemelerveld wordt op de koerskaart meer slingerend weergegeven, zodat duidelijk is dat het om een indicatieve zone gaat en niet om een exacte begrenzing.
- Op de koerskaart wordt de begrenzing tussen de kernen en het landelijk gebied aangepast aan de actuele, bekende situatie. Nieuwe (in voorbereiding zijnde) uitbreidingswijken en bestaande bedrijventerreinen worden binnen de kernbegrenzing geplaatst. Hiermee is de koerskaart in overeenstemming met Regels op de kaart.

Ambtshalve wijzigingen in de software en Regels op de kaart

- De principes uit de Regionale Sponsstrategie Sallandse Weteringen en Benoorden de Vecht worden in de software specifiek uitgewerkt. Hierdoor is op Regels op de kaart per locatie zichtbaar welk principe precies geldt.
- In de software wordt de ecologische verbindingszone aan de zuidoostkant van Lemelerveld meer slingerend vormgegeven, zodat zichtbaar is dat het om een indicatieve zone gaat en niet om een exact gebied.
- Door een software-update zijn tussen het ontwerp en de definitieve vaststelling meer thema's beschikbaar gekomen, waaronder thema's die ook in dit programma voorkomen. Deze thema's worden gekoppeld aan de bijbehorende tekstonderdelen (annotaties), zodat het programma in Regels op de kaart beter doorzoekbaar wordt.

Inleiding

Toelichting op proces

Het ontwerp Programma landelijk gebied heeft van 18 november 2025 tot en met 23 december 2025 ter inzage gelegen. Dit is aangekondigd via een formele bekendmaking en een persbericht. Hoewel terinzagelegging geen verplichting is in de procedure van een programma volgens de Omgevingswet, is er bewust voor gekozen om dat in dit geval wel te doen. De gemeente Dalfsen hecht waarde aan een zorgvuldig en transparant proces, waarbij inwoners, agrariërs en andere betrokkenen de mogelijkheid krijgen om mee te lezen en hun reactie te geven.

Tijdens de termijn zijn twee bijeenkomsten georganiseerd om informatie te geven over het ontwerp en vragen te kunnen beantwoorden:

- Inloopavond voor inwoners op woensdag 20 november 2025.
- Boerenbijeenkomst op donderdag 28 november 2025, speciaal voor agrariërs.

Uiteindelijk zijn er 23 zienswijzen ingediend. Eén van deze zienswijzen was buiten de termijn ingediend, maar is alsnog behandeld en meegenomen in de beantwoording.

Leeswijzer

Hierna volgen de zienswijzen, voorzien van een reactie van de zijde van de gemeente. Per zienswijze is de strekking in lopende tekst samengevat. Daarbij is ook aangegeven of de zienswijze aanleiding heeft gegeven tot het aanpassen van het ontwerp Programma landelijk gebied. Om privacy redenen zijn de ingekomen reacties geanonimiseerd, tenzij de reacties namens een (keten-)partner, bedrijf, vereniging of stichting zijn ingediend. De zienswijzen zijn in deze nota daarom aangeduid met een nummer. Indieners worden hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld. Als laatste volgt een overzicht van de ambtshalve wijzigingen die zijn gedaan.

Zienswijzen

1. Indiener 1 (23 november 2025, kenmerk Z/25/780790)

Namens Den Berg – Rekkelaar B.V., eigenaar van een deel van het cultuurhistorische landgoed Den Berg, is een zienswijze ingediend op het ontwerp Programma landelijk gebied. Het landgoed (ongeveer 100 hectare) valt onder de Natuurschoonwet 1928 en is juridisch en organisatorisch separaat van Stichting Huize Den Berg (van Dedem – Den Berg), maar maakt wel cultuurhistorisch deel uit van het grotere landgoederengebied. Het landgoed kent pachters, erfpachters en huurders, en omvat water, bos, landbouwgronden, lanenstelsels en wandelpaden. In samenhang met omliggende landgoederen wordt landschapsbeheer afgestemd om cohesie van het geheel te borgen.

Indiener onderschrijft de inzet van het Programma landelijk gebied op een vitaal buitengebied en schetst dat een agrarisch bedrijf op het landgoed naar verwachting op termijn zal stoppen. Dit biedt de kans om het vrijkomend erf zorgvuldig te transformeren naar een kleinschalige woonontwikkeling die past bij de landschappelijke en cultuurhistorische context: een knoop-erf waar wonen, natuur- en agrarische beleving en kleinschalige recreatie samenkomen. Het voorstel omvat:

- Verbouwing van de bestaande boerderij tot één of meerdere wooneenheden;
- Sloop van verouderde agrarische bebouwing en toepassing van Rood-voor-Rood voor beperkte nieuwbouw;
- Ontwikkeling van het erf als knoop-erf met zorgvuldige landschappelijke en cultuurhistorische inpassing;
- Participatie en vroege betrokkenheid van omwonenden, natuur-/landschapsorganisaties, recreatieve partijen en overheden.

Beleidsmatig wordt het voorstel onderbouwd met de Omgevingswet, het Omgevingsplan Dalfsen, het provinciale Rood-voor-Rood beleid, de Gemeentelijke woonvisie en de beleidsregels Ontwikkelen met Kwaliteit in het Buitengebied (2022). Het plan draagt bij aan: (1) verlichting van de woningdruk, (2) versterking van de economische pijlers van het landgoed voor duurzaam beheer, (3) behoud en doorontwikkeling van het buitengebied, en (4) het veiligstellen van landgoederen als “groene long” van Dalfsen. Indiener verzoekt de gemeente dit perspectief mee te nemen in de uitwerking van het Programma landelijk gebied.

Reactie gemeente:

De gemeente waardeert de positieve en zorgvuldige wijze waarop indiener meedenkt over de toekomst van het landgoed Den Berg en het bredere landgoederengebied. Het Programma landelijk gebied deelt de inzet op een vitaal buitengebied, waarin landbouw, landschap, natuur, cultuurhistorie en recreatie op een evenwichtige manier samenkomen. De schets die indiener geeft van een mogelijke toekomst voor het erf sluit aan bij deze brede gebiedsbenadering.

Ontwikkelperspectief landgoederen

Het programma beschrijft dat landgoederen waardevol zijn voor de identiteit, cultuurhistorie en landschappelijke kwaliteit van Dalfsen. ‘Behoud door ontwikkeling’ is daarbij een belangrijk principe: ontwikkelingen kunnen passend zijn wanneer zij bijdragen aan duurzaam beheer, cultuurhistorische instandhouding, landschappelijke kwaliteit en een toekomstbestendige economische basis voor het landgoed. Het door indiener geschetste perspectief, met herontwikkeling van bestaande bebouwing, zorgvuldig landschappelijk ontwerp en inzet op een knoop-erfconcept, zou kunnen passen in deze lijn. Tegelijkertijd betreft dit een initiatief op

locatieniveau, dat in een latere fase via het omgevingsplan of separate procedures moet worden beoordeeld.

Rol van het Programma landelijk gebied

Het Programma landelijk gebied is een richtinggevend programma dat geen planologische keuzes op perceel niveau maakt en geen concrete ontwikkellocaties aanwijst. Het neemt daarom geen besluiten over individuele initiatieven, ook niet wanneer deze beleidsmatig goed onderbouwd zijn of passen binnen bestaande instrumenten zoals Sloop voor kansen (rood voor rood), Ontwikkelen met Kwaliteit of het gemeentelijk volkshuisvestingsprogramma. Dergelijke voorstellen worden beoordeeld binnen de daarvoor bestemde planologische procedures, waarin belangenafweging, landschappelijke inpassing, participatie en juridische toetsing volledig kunnen worden doorlopen. Indiener wordt daarom verzocht om het plan als principeverzoek in te dienen.

De gemeente waardeert dat indiener aangeeft omwonenden en betrokken organisaties vroegtijdig te willen betrekken. Dat sluit aan bij de manier van werken die de gemeente nastreeft bij gebiedsgerichte ontwikkelingen.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

2. Indiener 2 (4 december 2025, kenmerk Z/25/782659)

LTO Noord waardeert dat Dalfsen met het Programma landelijk gebied de stap zet van visie naar programma, maar stelt dat de huidige versie te visievormend is en onvoldoende richting geeft voor uitvoering. Agrarische ondernemers hebben duidelijkheid nodig met een juridisch robuust afwegingskader per thema en deelgebied (welke functies waar, onder welke voorwaarden), zodat vergunningverlening minder kwetsbaar is en investeringszekerheid groter.

LTO benoemt dat de in de gebruikersprofielen opgenomen behoeften van agrariërs niet of onvoldoende zijn vertaald in het programma. Het gaat onder meer om:

- Grotere bouwblokken en het behoud van voldoende grond;
- Ruimte voor innovatieve technieken (emissiereductie, wateropslag, energie, verduurzaming);
- Snellere en goedkopere vergunningprocedures;
- Waar passend vergunningsvrije plaatsing van bepaalde duurzame voorzieningen (mestvergisters, stikstofkrakers, kleine windmolens, batterijen).

Daarnaast signaleert LTO dat het programma kaarten en data moet corrigeren/actualiseren (bijv. de locatie van de waterinlaat bij Lemelerveld) en dat wateropgaven (sponswerking, drinkwaterwinning, tijdelijke berging) nauwer moeten worden uitgewerkt, inclusief de impact op landbouwgrond (opbrengstderving, teeltwijziging, beperkingen in bedrijfsvoering). Het voorgenomen afwegingskader voor nevenfuncties is volgens LTO nog onvoldoende ingevuld; er is behoefte aan sturende en tegelijk vereenvoudigende kaders die ondernemersruimte bieden en vergunningstrajecten verlichten.

Reactie gemeente:

De gemeente waardeert de betrokken en constructieve zienswijze van LTO Noord en herkent het belang dat agrarische ondernemers hechten aan duidelijkheid, voorspelbaarheid en uitvoerbaarheid van beleid. Het Programma landelijk gebied zet de koers neer voor de toekomst

van het buitengebied, maar is nadrukkelijk een programmatisch document: het schetst richting en principes, terwijl verdere (juridische) uitwerking plaatsvindt in beleidsregels, het omgevingsplan en in een jaarlijks uitvoeringsplan.

Afwegingskaders en uitvoeringsgerichtheid

LTO benoemt terecht dat agrarische ondernemers behoefte hebben aan een juridisch robuust afwegingskader per thema en per deelgebied. Het programma biedt hiervoor een richtinggevend kader, maar stelt bewust nog geen juridisch bindende regels vast. De juridische en planologische borging volgt in de benodigde aanpassing van beleidsregels, het nieuwe omgevingsplan en het uitvoeringsplan. Daarbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan voorspelbaarheid voor ondernemers.

Behoeften in gebruikersprofielen

De door LTO geschetste behoeften sluiten aan bij de trends en kenmerken zoals beschreven in de gebruikersprofielen, waaronder de behoefte aan voldoende grond, ontwikkelruimte op het erf, ruimte voor innovatie en verduurzaming en duidelijke en efficiënte procedures. Om dit vollediger te verankeren, wordt het gebruikersprofiel voor agrariërs aangevuld met een korte passage waarin deze behoeften expliciet worden benoemd. De verdere beleidsmatige uitwerking hiervan vindt plaats in het omgevingsplan en het jaarlijkse uitvoeringsplan.

Actualiteit van kaarten en wateropgaven

De vraag van LTO om kaarten en gegevens te actualiseren, zoals de locatie van de waterinlaat bij Lemelerveld, wordt herkend. Tussen ontwerp en vaststelling zijn deze nogmaals tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast. Ook is de sponsstrategie specifiek gemaakt, zodat helder is waar welk principe geldt. Ook de wateropgaven, waaronder sponswerking, drinkwaterwinning en tijdelijke berging, worden in de vervolgfase via verschillende trajecten verder uitgewerkt, inclusief aandacht voor mogelijke impact op de agrarische bedrijfsvoering. Een voorbeeld waarbij dit al gebeurt, is het gezamenlijk feitenonderzoek naar het watersysteem bij de Lemelerberg, welke vanuit het provinciaal programma Toekomst voor ons Platteland is gestart. Hierbij is de gemeente actief betrokken.

Afwegingskader voor nevenfuncties

Het Programma landelijk gebied benoemt dat het afwegingskader voor nevenfuncties wordt doorontwikkeld. LTO vraagt terecht om duidelijkheid en vereenvoudiging. Deze nadere invulling vindt plaats in de komende fase van het omgevingsplan, waarbij ondernemers en belangenorganisaties zoals LTO worden betrokken om te komen tot een werkbaar en voorspelbaar kader te komen.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied aangepast op de volgende punten:

- De gebruikersprofielen voor agrariërs wordt aangevuld met de behoefte aan ontwikkelruimte, een toekomstbestendige grondpositie, ruimte voor innovatie en duidelijke procedures.

3. Indiener 3 (13 december 2025, kenmerk Z/25/783966)

Indiener heeft een melkveebedrijf aan de Heideparkweg (Lemelerveld) en constateert dat op kaart p. 63 de grens tussen Kampenlandschap en Heideontginning door het erf/gebouwen is getekend. Hierdoor worden bedrijf en huiskavel planologisch losgeknipt. Dat is volgens indiener onwenselijk voor continuïteit en financierbaarheid: financiers hechten aan de planologische

ligging van een bedrijf. Verzocht wordt de grens iets westwaarts te verschuiven zodat het hele bedrijf binnen “Heideontginning” valt, waarmee één planologisch geheel ontstaat en het toekomstperspectief (incl. bedrijfsopvolging door de zoon) wordt geborgd. Ter toelichting is een kaartafbeelding meegezonden.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt de zorg van indiener over het feit dat de grens tussen het Kampenlandschap en de Heideontginning nu door het erf en de bedrijfsbebouwing loopt. Het is logisch dat een agrarisch bedrijf graag binnen één landschapstype valt, zowel voor duidelijkheid in beleid als voor toekomst en financiering.

Omdat het in dit geval gaat om een verschuiving van een landschapsgrens binnen hetzelfde deelgebied (en dus niet om het wijzigen van grenzen tussen deelgebieden), is er meer ruimte om aan deze wens tegemoet te komen. De aanpassing past binnen de landschappelijke logica en heeft geen gevolgen voor de koers of uitgangspunten van het deelgebied.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied op de volgende punten aangepast:

- De grens tussen Kampenlandschap en Heideontginning wordt ter hoogte van het melkveebedrijf aan de Heideparkweg iets westelijker gelegd, zodat het volledige erf binnen één landschapstype valt.

4. Indiener 4 (15 december 2025, kenmerk Z/25/784099)

Indiener dient namens cliënten met een veehouderij een zienswijze in tegen het zoekgebied voor een nieuw bedrijventerrein (nr. 4) in Weids Platteland, dat deels overlapt met hun bedrijfslocatie. Het gaat om het zoekgebied in de westelijke hoek van de Dedemsweg en de N340. De nabijheid van geur-, fijnstof- en geluidsgevoelige functies zou de uitbreidingsmogelijkheden en vergunningsverlening voor renovatie/vervanging in de toekomst bemoeilijken. Dit staat volgens indiener op gespannen voet met de aanduiding van Weids Platteland als agrarisch focusgebied (“agrarische status blijft behouden zodat bestaande landbouw zich kan voortzetten en kan door-ontwikkelen”).

Indiener verzoekt het zoekgebied nr. 4 te schrappen, mede in lijn met het Stec-advies om eerst de intensivering/herstructurering van bestaande bedrijventerreinen te onderzoeken. Daarbij moet de zorgplicht voor volksgezondheid (m.n. geitenstop) en de belangen van bestaande agrarische bedrijven leidend zijn.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt de zorgen van indiener over de mogelijke gevolgen van het zoekgebied voor een nieuw bedrijventerrein (zoekgebied nr. 4) op de ontwikkelmogelijkheden van hun veehouderijbedrijf, onder andere op het gebied van geur, geluid en fijnstof. Weids Platteland is inderdaad een gebied waar de agrarische functie centraal staat en waar de gemeente veel waarde hecht aan ruimte voor agrarische ontwikkeling.

Het is echter belangrijk om te benadrukken dat de aanwijzing van de zoekgebieden voor bedrijventerreinen geen onderdeel vormt van het Programma landelijk gebied. Deze zoekgebieden zijn eerder en separaat door de gemeenteraad vastgesteld, voorafgaand aan dit proces. Het Programma landelijk gebied neemt dit bestuurlijk kader als gegeven over; de ligging van de zoekgebieden wordt in dit programma daarom niet opnieuw afgewogen of gewijzigd.

Daarnaast geldt dat in een eventuele vervolgstap, de planologische procedure voor het omgevingsplan altijd moet worden onderbouwd dat de nieuwe ruimtelijke ontwikkeling geen onevenredige belemmering vormt voor bestaande (agrarische) bedrijven. Dat is een wettelijke randvoorwaarde en vormt een belangrijk toetsingskader bij verdere uitwerking.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

5. Indiener 5 (15 december 2025, kenmerk Z/25/784113)

Indiener richt zich op Weids Platteland en wijst op een disbalans in de koers: volgens hem beschermt het programma vooral de blijvende agrariërs, terwijl stoppende agrariërs, inwoners en kleinschalige ondernemers beperkt worden in wonen en ontwikkelen. Hij schetst de structuurverandering van het platteland: door schaalvergroting, vergrijzing, ontbrekende opvolging en strengere eisen neemt het aantal agrarische bedrijven sterk af, concentreren activiteiten zich op minder locaties, en komen steeds meer erven vrij. Tegelijk groeit de behoefte aan niet agrarische functies op erven (burgerwoningen, kleinschalige bedrijvigheid/ambachten, zorg, recreatie). Ondanks beleid dat nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid uitsluit, ontstaat deze in de praktijk toch (gedoogd/niet actief gehandhaafd), wat wijst op een structurele behoefte.

De plattelandswoning ziet indiener als sleutel-instrument dat milieu-ruimte van agrarische bedrijven beschermt terwijl het wonen/werken op agrarische erven mogelijk maakt—ook voor tweede bedrijfswoningen bij stoppende agrariërs (mantelzorg, meergeneratiewonen, kleinschalig werken). Hij vreest dat de huidige koers tegenstellingen en polarisatie vergroot en vraagt om:

1. Balans tussen landbouw en niet-agrarische functies;
2. Maatwerk i.p.v. generieke verboden;
3. Actieve toepassing van plattelandswoningen (ook tweede bedrijfswoningen);
4. Ontwikkelruimte voor stoppende agrariërs;
5. Ruimte voor burgers en kleine bedrijven;
6. Verbindend beleid dat groepen niet tegenover elkaar zet.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt de zorgen van indiener over de balans tussen landbouw en niet-agrarische functies in Weids Platteland. Weids Platteland is vanuit de Omgevingsvisie en het Programma landelijk gebied aangewezen als een gebied waar landbouw de leidende functie blijft. Die keuze heeft te maken met de ruimtelijke structuur, de aanwezige landbouwbedrijven, en het belang van een robuuste agrarische sector voor de kwaliteit en vitaliteit van het buitengebied. Tegelijkertijd ziet de gemeente ook de bredere maatschappelijke ontwikkelingen die indiener schetst: schaalvergroting, toenemende bedrijfsbeëindiging, leegkomende erven en een toenemende vraag naar wonen, werken en zorg in het buitengebied.

Balans en maatwerk

De gemeente herkent de wens van indiener om maatwerk te bieden aan stoppende agrariërs, inwoners en kleinschalige ondernemers. Tegelijk is in Weids Platteland gekozen voor een duidelijke koers: het bieden van zekerheid en ontwikkelruimte voor de blijvende agrarische bedrijven. Dit betekent dat bepaalde instrumenten, zoals Sloop voor kansen (rood voor rood), niet kunnen worden toegepast voor het terugbouwen van compensatiewoningen in dit deelgebied. Sloop van verouderde bebouwing en het inzetten ervan voor Sloop voor kansen in een ander gebied blijft wel mogelijk, maar het terugbouwen van een woning past niet binnen de gekozen koers. Daarmee is gekozen voor duidelijkheid voor de lange termijn, ook om te

voorkomen dat nieuwe functies de agrarische ontwikkelruimte beperken. Ruimte voor maatwerk blijft bestaan binnen de instrumenten die wel passen bij de gebiedsdoelen, maar de afweging valt in Weids Platteland nadrukkelijk uit in het voordeel van de agrarische sector.

Plattelandswoningen en woonruimte op erven

Het instrument 'plattelandswoning' wordt door indiener terecht genoemd als mogelijkheid om wonen en agrarische bedrijvigheid beter te combineren. De gemeente benadrukt echter dat de plattelandswoning volgens de wet uitsluitend kan worden toegepast op bestaande agrarische bedrijfswoningen die hun functionele binding met het agrarische bedrijf hebben verloren. Het verandert uitsluitend de milieurechtelijke status van een bestaande woning. De wet staat het niet toe om dit voor nieuwe woningen te gebruiken. Ook tweede bedrijfswoningen zijn slechts in uitzonderlijke situaties mogelijk en vragen altijd om een locatie-specifieke beoordeling binnen het omgevingsplan.

In Weids Platteland is, binnen de bestaande beleidsregels van de gemeente Dalfsen, plaatsing van tijdelijke woningen wel mogelijk. Deze tijdelijke woonruimte kan een passende oplossing bieden bij meergeneratiewonen, pre-mantelzorg of situaties waarin tijdelijk extra huisvesting gewenst is. Dit instrument biedt flexibiliteit op het erf zonder dat het leidt tot permanente functiewijziging of extra woningbouwrechten en past daarmee binnen de koers waarin landbouw de leidende functie blijft.

Ontwikkelruimte voor stoppende agrariërs

De gemeente begrijpt dat stoppende agrariërs behoefte hebben aan perspectief voor hun erf. Het Programma biedt daarvoor verschillende instrumenten, zoals VAB-transformatie, maar bepaalt niet op voorhand welke functies op welke erven mogelijk zijn. Deze afweging wordt per locatie gemaakt en moet passen bij de gebiedsdoelen, de ruimtelijke structuur en de belangen van blijvende agrariërs, inwoners en ondernemers. De gemeente gaat daarbij altijd in gesprek met de betrokken agrariër om binnen de geldende kaders te zoeken naar een passende oplossing. Voor de uitwerking van het beleid is het wenselijk om voor de landbouwgebieden duidelijker te beschrijven welke vervolgfuncties in algemene zin passend kunnen zijn, voor zover daar generieke uitspraken over te doen zijn. Tegelijkertijd blijft dit altijd contextafhankelijk: de locatie, de aard van de vraag, de ruimtelijke effecten en de impact op omliggende bedrijven zijn bepalend voor de uiteindelijke afweging.

Verbindende aanpak en meedenkgroep

De gemeente benadrukt de oproep van indiener om groepen te verbinden in plaats van tegenover elkaar te zetten. Daarom vindt de verdere uitwerking via de meedenkgroep plaats, waarin agrariërs, inwoners, ondernemers, natuur- en landschapsorganisaties en andere betrokkenen samen aan tafel zitten. Zo borgen we dat verschillende perspectieven worden meegewogen en dat keuzes uitlegbaar en samenhangend tot stand komen.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

6. Indiener 6 (16 december 2025, kenmerk Z/25/784254)

De gemeente Zwolle complimenteert Dalfsen met de koers en kwaliteit van het Programma landelijk gebied en herinnert aan haar eerdere zienswijze (22 november 2021) op de Omgevingsvisie. Zwolle vraagt nu om expliciete verwijzing naar de Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040 (REB 2040) en de zoekgebieden voor grootschalige bedrijvigheid (o.a. Hessenpoort 4, Lichtmis) in het programma, zodat deze naast de agrarische opgave worden afgewogen. Dit sluit aan bij de Gebiedsvisie ten noorden van de Vecht (met Dalfsen, Staphorst,

Zwartewaterland en inwonersgroepen), waarin clusteren van bedrijvigheid een belangrijk principe is.

Verder vraagt Zwolle om afstemming bij:

- Landschap/open ruimte (recreatieve routes, beplantingsstructuren, ervenbeleid);
- Natuur/ecologische verbindingen (gemeentegrensoverschrijdend; migratie, watergebonden ecologie);
- Water/klimaatadaptatie (maatregelen kunnen upstream/downstream doorwerken in Zwols stedelijk gebied);
- Agrarische transitie en ruimtelijke veranderingen (invloed op ketens/logistiek);
- Wonen/recreatie/mobiliteit (recreatieve druk en nieuwe verbindingen).

Zwolle wil de bestaande samenwerking intensiveren bij de uitwerking van het Programma landelijk gebied, meedoen in de meedenkgroep en samen werken aan gebiedsuitwerkingen, monitoring en participatie.

Reactie gemeente:

De gemeente Dalfsen bedankt de gemeente Zwolle voor de positieve en waarderende zienswijze. We waarderen de constructieve manier waarop Zwolle heeft meegedacht via de meedenkgroep en binnen de samenwerking in de ZSDZ-regio. Wij zetten die samenwerking graag voort bij de uitwerking van het Programma landelijk gebied.

Intergemeentelijke opgaven en grensgebied ten noorden van de Vecht

Zwolle vraagt om expliciete aandacht voor de Ruimtelijk Economische Bouwsteen 2040 (REB 2040) en de zoekgebieden voor grootschalige bedrijvigheid (waaronder Hessenpoort en De Lichtmis), en om deze opgaven naast de agrarische opgaven in het grensgebied ten noorden van de Vecht mee te wegen. In het ontwerp is de druk in dit gebied benoemd; we vullen het programma aan met een expliciete beschrijving van de samenhangende opgaven (landbouw, landschap, water, mobiliteit, energie en economie) en de wijze waarop Dalfsen hierin wil optrekken met Zwolle, Staphorst, Zwartewaterland en de provincie.

Identiteit Weids Platteland

Dalfsen houdt in deze samenwerking nadrukkelijk oog voor de identiteit en waarden van Weids Platteland. Ontwikkelingen in het grensgebied worden in samenhang afgewogen en zorgvuldig ingepast.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied op de volgende punten aangepast:

- Het Programma wordt aangevuld met een explicietere beschrijving van de opgaven in het grensgebied ten noorden van de Vecht (REB 2040, Hessenpoort, De Lichtmis, en relevante mobiliteits-, energie- en landschapsopgaven).
- Het Programma vermeldt dat Dalfsen dit grensgebied benadert als een intergemeentelijke en integrale puzzel, in samenwerking met Zwolle, Staphorst, Zwartewaterland en de provincie Overijssel.
- Het Programma vermeldt dat Dalfsen waakt over de eigen identiteit van Weids Platteland, zodat regionale ontwikkelingen zorgvuldig worden ingepast.

7. Indiener 7 (16 december 2026, kenmerk Z/25/784291)

Indiener constateert dat de grens tussen Bos- en landgoederenlandschap en Heideontginning Zuid over de Bosrandweg loopt, met als gevolg dat het melkveebedrijf (noordzijde) en de gronden (zuidzijde) in twee verschillende deelgebieden vallen. Dit belemmert de planologische samenhang en het toekomstperspectief van het bedrijf. Hij stelt voor beide onder één gebied te brengen, namelijk Heideontginning Zuid, zodat het bedrijf één geheel vormt en doorontwikkeling mogelijk blijft.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt dat het voor indiener wenselijk is dat het bedrijf en de gronden onder één deelgebied vallen. In dit geval ligt de grens tussen het Bos- en landgoederenlandschap en Heideontginning Zuid echter op de deelgebiedenindeling zoals die al eerder is vastgesteld in de Omgevingsvisie Dalfsen 1.0.

Deze grenzen vormen het uitgangspunt voor het Programma landelijk gebied en kunnen binnen dit programma niet worden aangepast. Anders dan bij grenzen tussen landschapstypen binnen één deelgebied, is er bij deelgebiedsgrenzen geen beleidsruimte om deze te verschuiven.

We wijzen erop dat dit in de praktijk geen belemmering vormt voor de bedrijfsvoering: de huiskavel kan gewoon onder de regels en relevante kaders blijven functioneren. Ook de doorontwikkeling van het bedrijf wordt hierdoor niet beperkt. Bij bedrijfsbeëindiging blijft door de huidige ligging van het bedrijf in het deelgebied Parels in het landschap het toepassen van Sloop voor kansen (Rood voor rood) mogelijk. Dat was niet het geval als het erf in het andere deelgebied, Landelijk Lemelerveld, lag. In een gesprek met indiener is dit nader toegelicht.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

8. Indiener 8 (18 december 2025, kenmerk Z/25/784531)

Indiener woont in het gebied Veldhoek bij Lemelerveld en heeft hier een agrarisch bedrijf. Tijdens de boerenbijeenkomst heeft indiener de kaarten van het Programma landelijk gebied ingezien. Hij constateert dat de Veldhoek in het ontwerp-programma niet langer is aangemerkt als een gebied met een primair agrarisch ontwikkelperspectief ("pre-landbouw"), terwijl dit gebied in het verleden deel uitmaakte van een landbouwontwikkelingsgebied. Volgens indiener zijn in de Veldhoek meerdere toekomstbestendige agrarische bedrijven actief, waaronder zijn eigen bedrijf, dat sinds 2013 is gemoderniseerd met het oog op deze ontwikkelingsstatus. Hij vindt het onterecht dat het gebied deze aanduiding nu niet meer krijgt en verzoekt de gemeente om de Veldhoek opnieuw als pre-landbouw aan te merken.

Daarnaast heeft indiener meerdere hectares grond in het gebied De Strenkhaar en vraagt hij om aanvullende informatie over de betekenis van de in het programma opgenomen teksten voor dit gebied. Hij vraagt waar hij terecht kan voor nadere toelichting.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt de zorgen van indiener over de begrenzing rondom zowel de Veldhoek als De Strenkhaar in Lemelerveld. Binnen het deelgebied Landelijk Lemelerveld worden de twee landschapstypen verschillend benaderd: het heideontginningslandschap (in het ontwerp

ten noorden en zuidoosten van het Overijssels Kanaal) is primair gericht op agrarische ontwikkeling, waarbij het terugbouwen van woningen via de regeling Sloop voor kansen niet is toegestaan. Het kampenlandschap (in het ontwerp ten zuidwesten van het kanaal) biedt daarentegen ruimte voor een mix van functies, waaronder deze regeling wél kan worden toegepast.

Na controle blijkt dat indiener terecht wijst op een fout: de begrenzing op de koerskaart is niet correct overgenomen van de landschapstypenkaart. Daardoor viel het gebied van de Veldhoek binnen een ander landschapstype. Dat is niet de bedoeling en past ook niet bij de systematiek van het programma. Het gaat om het gebied dat wordt begrensd door de Kanaaldijk-Noord, de Lemelerveldseweg, de Eikenlaan en de Lageweg. Dit gebied is in de landschapstypenkaart aangemerkt als heideontginningslandschap, maar heeft in de koerskaart in het ontwerpprogramma ten onrechte de aanduiding kampenlandschap gekregen.

Wij herstellen dit, zodat het gebied weer volledig binnen het heideontginningslandschap komt te liggen, volgens de juiste landschappelijke indeling. Daarmee wordt de agrarische functie van het gebied geborgd en worden onbedoelde beperkingen voor de bedrijfsvoering voorkomen.

Indiener heeft daarnaast vragen over de situatie in De Strenkhaar. In dit deelgebied wordt ruimte geboden aan een mix van functies, waarbij bestaande agrarische bedrijven kunnen blijven functioneren en ontwikkelen. Voor verdere toelichting op de gebiedsgerichte uitwerking is een gesprek mogelijk. De gemeente heeft inmiddels contact gezocht met indiener voor het maken van een afspraak.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied de volgende punten aangepast:

- De begrenzing tussen het heideontginningslandschap en het kampenlandschap binnen deelgebied Landelijk Lemelerveld wordt gecorrigeerd. Het gebied begrensd door de Kanaaldijk-Noord, Lemelerveldseweg, Eikenlaan en Lageweg krijgt in de koerskaart de aanduiding heideontginningslandschap, volgens de juiste begrenzing op de landschapstypenkaart.

9. Indiener 9 (19 december 2025, kenmerk Z/25/784639)

De werkgroep Vergroenen van Nieuwleusen Synergie waardeert de richting van het Programma landelijk gebied, maar vraagt concrete acties en maatregelen in de tijd ("waaraan bindt u zich en wanneer?"). Zij pleiten voor een uitgewerkt landschapsplan onder de koers 'Bouwen aan landschappelijke versterking en groen-blauwe dooradering' met stimulering van aan-/herplant (lanen, heggen, houtwallen), gekoppeld aan het tegengaan van verdroging van landbouwgronden.

Daarnaast zetten zij in op wandelroutes/ommetjes rondom Nieuwleusen, met relatief eenvoudige voorzieningen om beleefbaarheid van het buitengebied te vergroten. Samen met Plaatselijk Belang Nieuwleusen en de Historische Vereniging zijn verbeteringen en aanvullingen verkend. De werkgroep verwijst naar aanstaande/voorgliggende ontwikkelingen aan de randen (Hessenpoort-uitbreiding, railterminal, HUB bij De Lichtmis, energieopwekking), die grote impact hebben op leefbaarheid en verkeersveiligheid (bijv. N758/Westeinde). Zij vragen om zorgvuldige inpassing, compensatie van kwaliteitsverlies en het voorkomen van aantasting van leefbaarheid.

Reactie gemeente:

De gemeente waardeert de inzet en betrokkenheid van de werkgroep Vergroenen van Nieuwleusen Synergie. Het is positief dat de werkgroep actief meedenkt over landschappelijke versterking, vergroening en verbetering van de leefbaarheid van het buitengebied rondom Nieuwleusen. Deze betrokkenheid sluit aan bij de manier waarop het Programma landelijk gebied is opgebouwd: samen met bewoners en organisaties werken aan een toekomstbestendig buitengebied.

Landschappelijke versterking en groen-blaauwe dooradering

De werkgroep vraagt om een uitgewerkt landschapsplan met concrete maatregelen en fasering in de tijd. Het Programma landelijk gebied kiest er bewust voor om op programmaniveau te blijven en geen gedetailleerde maatregelenlijst op te nemen. De concrete uitwerking vindt plaats in een jaarlijks uitvoeringsplan. Bij het opstellen daarvan worden de koers 'Bouwen aan landschappelijke versterking en groen-blaauwe dooradering' en de suggesties van de werkgroep, zoals aanplant van streekeigen beplanting, houtwallen en heggen, gekoppeld aan het tegengaan van verdroging, nadrukkelijk betrokken.

Wandelroutes en ommetjes

De inzet op ommetjes en kleinschalige recreatieve verbindingen sluit aan bij de ambities in het programma. De gemeente waardeert dat de werkgroep, samen met Plaatselijk Belang Nieuwleusen en de Historische Vereniging, al verbeteringen in beeld heeft gebracht. Deze vormen waardevolle input voor de uitvoeringsfase. Het programma zelf bevat geen uitgewerkte projecten, maar biedt de richting en ruimte om dergelijke initiatieven in het jaarlijkse uitvoeringsplan op te nemen.

Ontwikkelingen aan de randen van Nieuwleusen

De genoemde regionale opgaven (Hessenpoort, railterminal, HUB De Lichtmis, energieopwekking) komen niet voort uit het PLG en kennen hun eigen traject. Mede naar aanleiding van de zienswijze van Zwolle is het PLG aangevuld met een explicietere beschrijving van het grensgebied ten noorden van de Vecht en de integrale, intergemeentelijke aanpak. Signalen over verkeersveiligheid en leefbaarheid delen we met de betrokken projectteams.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

10. Indiener 10 (22 december 2025, kenmerk Z/25/784795)

De vereniging Vrienden van Dalfsen reageert op het ontwerp Programma landelijk gebied en complimenteert de gemeente met de eerste stappen in de vertaalslag van de Omgevingsvisie naar daadwerkelijke plannen. Tegelijkertijd benadrukken zij dat het ontwerpprogramma nog uitwerking vraagt in concrete gebiedsacties met aandacht voor onderlinge samenhang:

- Waar is synergie mogelijk?
- Waar ontstaat spanning en hoe lossen we die op?
- Welke keuzes worden waarom gemaakt?
- Welke afwegingskaders zijn nodig om over tegenstrijdige wensen besluiten te kunnen nemen?

Zij willen zich via de meedenkgroep blijvend inzetten voor een goede landing van ambities in uitvoeringsplannen en vinden het belangrijk dat agrariërs hun inbreng leveren in gezamenlijke bijeenkomsten met alle andere partijen in het buitengebied.

Specifiek voor ‘Variatie rond de Vecht’:

In het ontwerpprogramma wordt gesproken over “kleinschalige, aantrekkelijke rust- en belevingspunten langs de Vecht”. De vereniging ziet dit als een uitbreiding van de recreatiesector, wat wringt met het leidend principe in dit gebied: rust, ruimte, natuur en landschap. Zij vragen te blijven vasthouden aan de Omgevingsvisie, waarin staat dat ontwikkelingen in dit deelgebied ondergeschikt zijn aan landschappelijke/ecologische kwaliteiten, en dat alleen kleinschalige vormen van recreatie passend zijn.

Landelijk Lemelerveld – recreatieve verbinding:

De wens voor een (verbeterde) recreatieve verbinding tussen Lemelerberg, Sallandse Heuvelrug en Lemelerveld wordt in afwijking van de Omgevingsvisie meer oostelijk voorgesteld. Volgens de vereniging komt deze oostelijke variant niet goed overeen met het Natuur Netwerk Nederland en heeft de oorspronkelijke verbinding meer potentie voor natuur/biodiversiteit en sluit deze beter aan bij gebieden van landschapsbeheerders. Zij betwijfelen of er een juiste afweging is gemaakt en bepleiten herbezinning en goede onderbouwing.

Klompenspadden en beleefbaar groen:

Bewoners, wandelaars en fietsers vragen om een groene ruimte waar zij de kwaliteiten van het landelijk gebied kunnen beleven. De vereniging verwijst naar NLBuiten (coalitie van 15 organisaties) en het manifest “NLBuitenkansen: de route naar een recreatief landschap”, dat pleit voor meer beleefbaar groen en betere ontsluiting van het landelijk gebied. Zij doen het voorstel om in het Programma landelijk gebied een verkenning op te nemen naar klompenspadden in het buitengebied van Dalfsen (waar nodig in bredere gebiedscontext), en geven aan dat hierover al contact is geweest met andere belangenverenigingen en Landschap Overijssel. De vereniging is bereid om, gesteund door de gemeente, samen met een coalitie van partijen te werken aan realisatie.

Reactie gemeente:

De gemeente waardeert de betrokkenheid van de vereniging Vrienden van Dalfsen en de positieve waardering voor de eerste uitwerking van de Omgevingsvisie in het Programma landelijk gebied. De vragen die de vereniging stelt over synergie, mogelijke spanningen en benodigde afwegingskaders worden herkend. Het programma is richtinggevend van aard; de concrete uitwerking van gebiedsacties vindt plaats in de jaarlijkse uitvoeringsplannen. De gemeente waardeert dat de vereniging via de meedenkgroep actief betrokken wil blijven bij deze uitwerking, samen met andere partijen waaronder agrariërs.

Variatie rond de Vecht

De zorgen over een mogelijke uitbreiding van recreatie in het Vechtdal worden begrepen. In het Programma landelijk gebied wordt nadrukkelijk vastgehouden aan de uitgangspunten uit de Omgevingsvisie: rust, ruimte, natuur, cultuurhistorie en duisternis zijn in dit gebied leidend. De benoemde rust- en belevingspunten zijn bedoeld als kleinschalige contactpunten om recreatieve druk te bundelen en te sturen, zodat de rest van het Vechtdal wordt ontzien. Kleinschalige ontwikkelingen kunnen daar onder strikte voorwaarden passend zijn, mits zij geen afbreuk doen aan de landschappelijke en ecologische kwaliteiten. Het betreft nadrukkelijk geen uitbreiding richting grootschalige recreatie.

Landelijk Lemelerveld – recreatieve verbinding

De vereniging vraagt aandacht voor de ligging van de voorgestelde recreatieve verbinding. De keuze om deze meer oostelijk te leggen komt voort uit participatie, aanwezige structuren en lokale afwegingen. Het Programma landelijk gebied geeft richting maar geen definitieve ligging; als hiervoor een initiatief komt in de vervolgfase, dan wordt deze verbinding verder onderbouwd

en uitgewerkt. Daarbij worden natuurwaarden, aansluiting bij NNN en beheerstructuren expliciet betrokken. Het signaal van de vereniging wordt meegenomen in deze nadere uitwerking.

Klompenpaden en beleefbaar groen

De gemeente herkent de brede wens voor meer wandelmogelijkheden en beleefbaar groen. Een verkenning naar klompenpaden past goed binnen de koers voor recreatieve uitlopmogelijkheden. Omdat het Programma landelijk gebied op programmaniveau blijft, worden specifieke projecten niet opgenomen in het programma maar in de jaarlijkse uitvoeringsplannen. De gemeente staat positief tegenover het initiatief en waardeert dat hierover al contacten bestaan met andere belangenverenigingen en Landschap Overijssel. De bereidheid om hierin gezamenlijk op te trekken wordt meegenomen in de uitvoeringsfase.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

11. Indiener 11 (22 december 2025, kenmerk Z/25/784845)

Namens particuliere landgoederen (waaronder Rechteren en Den Aalshorst) wordt waardering uitgesproken voor de inhoud en richting van het Programma landelijk gebied, dat volgens indiener waardevolle aanknopingspunten biedt voor het behoud en de ontwikkeling van landgoederen en de agrarische bedrijven die daarop gevestigd zijn. De kern van de zienswijze is het verzoek om in het Programma landelijk gebied expliciet onderscheid te maken tussen terreinbeherende organisaties (zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Landschap Overijssel) en particuliere landgoedeigenaren. Particuliere landgoederen hebben doorgaans een eigen visie, beheerstrategie en organisatievorm, die vraagt om maatwerk in beleid en uitvoering. Omdat Dalfsen relatief veel particuliere landgoederen kent, is het volgens indiener van belang deze categorie expliciet te benoemen en te voorzien van passende beleidsinstrumenten en samenwerkingsafspraken, ter bevordering van duurzaam beheer, cultuurhistorische instandhouding en toekomstbestendige ontwikkelruimte.

Reactie gemeente:

In de zienswijze is gevraagd om een duidelijker onderscheid te maken tussen terreinbeherende organisaties (TBO's) en particuliere landgoederen. Beide groepen beheren landgoederen, verpachten agrarische gronden en hebben te maken met vraagstukken rond instandhouding van cultuurhistorische waarden, natuur en biodiversiteit. Hun kernopgaven en doelen vertonen daarmee sterke overeenkomsten.

Tegelijkertijd zijn er verschillen in organisatievorm, financiering en beheerstrategie. Zo hebben TBO's vaak een bredere publieke taak en beschikken zij over grotere, niet-aaneengesloten natuurarealen, terwijl particuliere landgoederen doorgaans bestaan uit historisch gegroeide ensembles met landbouw, bos en erfgoed in samenhang. Deze verschillen zijn relevant voor de toepassing van beleidsinstrumenten en de manier waarop maatwerk wordt geboden.

Om beide perspectieven goed te borgen, kiest de gemeente ervoor geen nieuw, afzonderlijk gebruikersprofiel op te nemen, maar het bestaande profiel uit te breiden en te verduidelijken. Daarbij wordt in de titel expliciet gemaakt dat het profiel zowel terreinbeherende organisaties als particuliere landgoedeigenaren betreft. Binnen het profiel wordt bovendien scherper beschreven:

- welke gedeelde doelen en belangen TBO's en particuliere landgoederen hebben,

- welke verschillen in organisatie en beheer relevant zijn voor beleidsuitwerking, en
- dat voor beide groepen maatwerk noodzakelijk is bij de inzet van instrumenten, vergunningverlening en gebiedsprocessen.

Met deze aanpassing worden de punten uit de zienswijze verwerkt en ontstaat een duidelijker, vollediger en beter toepasbaar gebruikersprofiel.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied op de volgende punten aangepast:

- Het gebruikersprofiel wordt hernoemd naar: “Terreinbeherende organisaties en particuliere landgoederen”
- De tekst wordt aangevuld met een expliciete beschrijving van:
 - gedeelde doelen,
 - verschillen in organisatie en beheer,
 - consequenties voor maatwerk in beleid en instrumenten.

12. Indiener 12 (22 december 2025, kenmerk Z/25/784143)

De vereniging Vrienden van Dalfsen en GreenShoes Dalfsen vragen om een substantiële kwaliteitsimpuls voor het wandelnetwerk (de ‘Ommetjes’) in en om Dalfsen, vanuit het perspectief van veiligheid, toegankelijkheid en beleving. Zij hebben voor tien ommetjes in detail in kaart gebracht waar ontbrekende schakels en onveilige situaties zich voordoen, waaronder 60-km/uur-wegen zonder voetpad, smalle of druk bereden fietspaden en routes waar de auto niet ‘te gast’ is. Gevraagd wordt om aanleg of verbreding van voetpaden (o.a. Leemculeweg, Vossersteeg), het formeel aanwijzen van de Ankummer Es en Vossersteeg als fietsstraten met 30 km/uur en het aanleggen van nieuwe paadjes langs de Vecht, daar waar het kan en particulieren akkoord gaan. Daarnaast vragen zij verbetering van bewegwijzering, doorontwikkeling van een kunstroute en het ondersteunen van het initiatief ‘Dalfsofa’s’. Financieel vragen zij om de aanleg en verbetering van ommetjes op te nemen in de exploitatie van nieuwe woonwijken, om afwenteling te voorkomen. Waar mogelijk willen zij aanleg van paden combineren met heggen en struweel, ten gunste van biodiversiteit en beleving.

Reactie gemeente:

De gemeente waardeert de inzet van Vrienden van Dalfsen en GreenShoes Dalfsen zeer. Het is mooi om te zien dat beide verenigingen al zo concreet hebben uitgewerkt wat nodig is om de ommetjes in en rond Dalfsen veiliger, aantrekkelijker en meer verbonden te maken. Deze actieve bijdrage past precies bij de manier waarop het Programma landelijk gebied bedoeld is: samen met bewoners en organisaties bouwen aan een kwalitatief goed en beleefbaar buitengebied. De uitwerking voor Dalfsen is daarmee ook een aantrekkelijk voorbeeld voor andere kernen.

Het Programma landelijk gebied bevat inderdaad de ambitie om in te zetten op ommetjes en op het verbeteren van de toegankelijkheid en beleving van het landschap. De voorstellen die de verenigingen aandragen gaan deels verder dan de scope van dit programma, maar zijn waardevol voor andere gemeentelijke trajecten. We delen de aangedragen ideeën daarom met de afdeling Verkeer en Mobiliteit, zodat deze kunnen worden meegenomen in het nieuw op te stellen gemeentelijk verkeers- en vervoersplan. Daarnaast delen we de relevante punten met de projectleiders van de woningbouwprojecten die in de voorstellen worden genoemd, zodat kansen voor meekoppelen bij gebiedsontwikkeling kunnen worden benut. Ook delen we het met de beleidsmedewerkers gezondheid en preventie, en recreatie en toerisme.

Wat betreft suggesties om wandelroutes te realiseren over particuliere gronden of gronden van andere eigenaren, zoals het waterschap, benadrukken we dat dit geen onderdeel is van het Programma landelijk gebied. Voor gebruik of openstelling van dergelijke gronden is altijd toestemming van de eigenaar nodig en geldt een afzonderlijke belangenafweging, waarin onder meer natuurwaarden, veiligheid, privacy en handhaafbaarheid worden meegenomen. Deze trajecten vallen buiten het programma en kennen hun eigen procedures en bevoegd gezag.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

13. Indiener 13 (22 december 2025, kenmerk Z/25/784906)

Belangenvereniging Nieuwleusen Buitengebied West (BNBW) reageert op het ontwerp Programma landelijk gebied voor Weids Platteland en stelt dat het ontwerpprogramma onderbouwing en concretisering mist. Zij hebben vooral bezwaar tegen het zoekgebied voor een nieuw bedrijventerrein nabij De Lichtmis, dat in het voorjaar van 2024 (besloten vergadering) is aangewezen. Volgens BNBW is de communicatie over dit besluit onvoldoende geweest en bevat het programma geen gedegen onderbouwing. Het STEC-rapport wijst op een zwakke score van deze locatie (solitaire ligging, matige bereikbaarheid met OV/fiets, lastige landschappelijke inpassing, hoge inpassingskosten en infrastructuur, lage ligging met water-/bodemrisico's, beperkte potentiële arbeidsmarkt, afhankelijkheid van Zwolle).

BNBW wijst op alternatieven die onvoldoende zijn onderzocht:

- Beter benutten van bestaande ruimte (intensivering/optimalisatie bestaande terreinen);
- Verplaatsing van ruimte vragende bedrijven naar Hessenpoort e.d.
- BNBW ziet verder graag aandacht voor groenbeheer in het uitvoeringsplan;
- Herstel van verwijderde laanbeplanting op gemeentelijke gronden;
- Beëindiging van klepelen in bermen ten gunste van biodiversiteit.

In reactie op weerstand bij agrariërs tegen landschapsontwikkeling (vrees voor bijzondere soorten, beperkingen en functiewijziging naar natuur) adviseert BNBW om in het definitieve Programma landelijk gebied het Nederlandse soortenbeleid helder uit te leggen en onderbouwen of vrees voor landbouwkundige beperkingen/functiewijziging terecht is. Ten slotte vragen zij om de sloop-voor-kansen/VAB-regelingen uitvoerbaar en aantrekkelijk te houden (om verpaupering en ondermijning te voorkomen), en het Globale uitvoeringsprogramma uit te werken naar concrete maatregelen en acties. BNBW wil via de gebiedstafel ZDZS blijven meedenken.

Reactie gemeente:

De gemeente dankt BNBW voor de uitgebreide reactie en betrokkenheid bij het ontwerp van het Programma landelijk gebied. Wij herkennen dat het grensgebied van Dalfsen en Zwolle, waaronder Nieuwleusen Buitengebied West onder druk staat door meerdere regionale ontwikkelingen. We waarderen het dat de belangenvereniging actief meedenkt via de gebiedstafel ZSDZ.

Het is belangrijk te benadrukken dat het zoekgebied voor een nieuw bedrijventerrein nabij De Lichtmis niet voortkomt uit het Programma landelijk gebied. Dit zoekgebied is in het voorjaar van 2024 separaat door de gemeenteraad aangewezen, voorafgaand aan het Programma landelijk gebied proces. Het programma heroverweegt dit bestuurlijke besluit niet en bevat

daarom ook geen nieuwe onderbouwing hiervan. In het programma worden de zoekgebieden slechts als gegeven ruimtelijk kader weergegeven.

Voor het vervolg geldt dat bij de planologische uitwerking in het omgevingsplan een volledige onderbouwing noodzakelijk is, waaronder:

- de toets of de ontwikkeling geen onevenredige belemmering vormt voor bestaande agrarische bedrijven;
- een beoordeling van milieuaspecten (geur, geluid, fijnstof);
- de landschappelijke en water-/bodembkundige onderbouwing;
- het betrekken van alternatieven en optimalisatie van bestaande bedrijventerreinen;
- en een participatieproces waarin bewoners en betrokken organisaties worden meegenomen.

Dat betekent dat de zorgen en punten die BNBW aandraagt — waaronder de verwijzing naar het STEC-rapport, bereikbaarheid, landschappelijke inpassing en alternatieven zoals optimalisatie van bestaande terreinen — in dat traject worden meegenomen en gewogen.

Ook al maakt een heroverweging van de zoekgebieden voor bedrijventerrein geen onderdeel uit van dit Programma landelijk gebied, vinden we het belangrijk om in dit gebied in gesprek te zijn en te blijven over het zoekgebied bij De Lichtmis. De gemeente neemt hiervoor contact op met de voorzitter van BNBW om een vervolggesprek te organiseren.

Groenbeheer en landschappelijke ontwikkeling

De signalen over herstel van laanbeplanting en een biodiverser bermbeheer (waaronder minder klepelen) delen we met de collega's die verantwoordelijk zijn voor het gemeentelijke groenbeheer. Het volledig stoppen met klepelen is op dit moment nog niet mogelijk. De gemeente werkt wel stap voor stap toe naar een meer ecologisch bermbeheer, waarbij vaker wordt gemaaid en maaisel wordt afgevoerd om de biodiversiteit te vergroten. Deze beheerwijziging is al in gang gezet en wordt de komende jaren verder uitgebouwd.

Landschappelijke ontwikkeling en soortenbeleid

BNBW vraagt aandacht voor zorgen bij agrariërs dat landschapontwikkeling zou kunnen leiden tot bijzondere soorten en daarmee tot beperkingen. We waarderen de suggestie van BNBW op dit nader toe te lichten in het programma. In het definitieve Programma landelijk gebied schrijven we daarom expliciet op dat in deelgebieden of landschapstypen waar landbouw het primaat heeft, de bestemming niet wordt omgezet naar natuur. Landschappelijke versterking binnen deze gebieden wordt uitgevoerd zonder functiewijziging en met oog voor de agrarische functie.

Daarnaast verduidelijken we in het definitieve programma dat het soortenbeleid landelijk en Europees is geregeld (Omgevingswet/ Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen). Het opnemen van landschapselementen binnen agrarische gebieden leidt niet automatisch tot nieuwe beperkingen voor bedrijfsvoering. Alle ontwikkelingen in de gemeente Dalfsen moeten getoetst worden aan de huidige Nederlandse en Europese regelgeving. In het Programma Landelijk Gebied worden geen extra regels opgenomen. Het programma is alleen richtinggevend van aard.

Sloop voor kansen en VAB

BNBW vraagt aandacht voor het uitvoerbaar en aantrekkelijk houden van de Sloop voor kansen- en VAB-regeling om verpaupering te voorkomen. Deze beleidslijnen worden los van het Programma landelijk gebied herzien. De wens om deze regelingen uitvoerbaar te houden wordt daarin meegenomen.

Globaal uitvoeringsplan

Het Programma bevat nu een globaal uitvoeringsplan. Dit wordt na vaststelling verder uitgewerkt naar concrete jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Dat gebeurt in samenspraak met de meedenkgroep die ook het proces rond dit programma heeft begeleid.

Tot slot waarderen we de bereidheid van BNBW om via de gebiedstafel ZSDZ betrokken te blijven. Wij blijven de samenwerking graag voortzetten.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied op de volgende punten aangepast:

- Er wordt duidelijker toegelicht dat in gebieden waar landbouw het primaat heeft, bij landschappelijke ontwikkeling de bestemming landbouw behouden blijft en niet veranderd in bijvoorbeeld natuur. Bescherming volgt uit feitelijke aanwezigheid van soorten en aard van activiteiten, niet uit de planbestemming;
- Er wordt duidelijker toegelicht dat de beschermde natuurwaarden (zowel soorten als gebieden) landelijk en Europees zijn bepaald en niet door landschapsmaatregelen binnen het Programma landelijk gebied wijzigen.

14. Indiener 14 (22 december 2025, kenmerk Z/25/785004)

Indiener woont 32 jaar in Weids Platteland (grensgebied Zwolle, Staphorst, Dalfsen, Zwartewaterland – ZSDZ) en ervaart een sterke achteruitgang van de woonomgeving door de cumulatie van plannen en ontwikkelingen, waaronder:

- Uitbreiding industrieterrein De Grift en verlichting van het terrein;
- Sluipverkeer via de Rollecate; verbreding van het voormalige karrespoor en hoge snelheden;
- Toename verkeersintensiteit op N377 en A28; toename treinverkeer;
- Verzwaring elektriciteitsmasten en windmolens (Nieuwleusen, Zwolle, Staphorst);
- Laagvliegroute en groenrecycling Rouveen; Circulair Energielandschap Rouveen.

Indiener stelt dat het agrarische karakter en de rustige woonomgeving al geruime tijd onder druk staan en dat het clusteren van plannen in het grensgebied het gebied doet voelen als een “afvalputje” van de regio. Indiener is tegen verdere uitbreiding van De Grift, vraagt om handhaving op oneigenlijk gebruik van de Rollecate (slechts één formele ontsluitingsweg via Jagtlusterallee) en verwijst naar een eerder toegezegde robuuste groene omzoming rond De Grift. De recent gerealiseerde groenstrook is te klein en niet robuust en bovendien niet rondom het hele terrein aangelegd. Verzocht wordt om een volwaardige groene afscherming, vergelijkbaar met Westerman aan de Meeleweg.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt de zorgen van indiener over de cumulatie van plannen en ontwikkelingen in het grensgebied van Zwolle, Staphorst, Dalfsen en Zwartewaterland (ZSDZ). Dit gebied staat inderdaad onder druk door verschillende opgaven die de afgelopen jaren samenkomen, zoals infrastructuur, energie, bedrijvigheid en regionale ontwikkelingen. Wij herkennen dat dit invloed heeft op de beleving van de woonomgeving.

Het is echter van belang te benadrukken dat de uitbreiding van bedrijventerrein De Grift en de aanwijzing van zoekgebieden voor bedrijvigheid geen onderdeel zijn van het Programma landelijk gebied. Deze besluiten zijn eerder, los van dit proces, door de gemeenteraad

genomen. Het Programma landelijk gebied verandert deze besluiten niet en heroverweegt ze ook niet; het programma neemt dit bestuurlijke kader als gegeven over.

Wat betreft de groene omzoming rond De Grift: wij horen de zorgen over de huidige omvang en robuustheid van de aangelegde groenstrook. Hoewel dit geen onderdeel vormt van het Programma landelijk gebied, wil de gemeente graag met de buurt in gesprek om de signalen, zorgen en wensen rondom groeninpassing en leefbaarheid verder te verkennen.

In het huidige bestemmingsplan Chw Kernen gemeente Dalfsen 2022 is een zone met de bestemming groen als omzoming opgenomen aan de westzijde van De Grift III. Deze is op dit moment deels gerealiseerd. Bij een uitbreiding van het bedrijfsterrein, genaamd zoekgebied De Grift IV, is voorstelbaar dat deze groene omzoming ca. 120m westwaarts (tot watergang) opschuift.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

15. Indiener 15 (22 december 2025, kenmerk Z/25/785009)

Indiener waardeert dat er in het Programma landelijk gebied ruimte blijft voor landbouw, maar plaatst kritische kanttekeningen bij de sustainable development goals en de (volgens hem) gecreëerde maakbare samenleving. Hij verwijst naar onderzoeken die zouden aantonen dat het niet slecht gaat met water en natuur en stelt dat waterschappen te veel vervuiling aan landbouw toeschrijven (ook m.b.t. stikstof). Hij noemt een onderzoek waaruit zou blijken dat 85% van pesticiden afkomstig is van anti-parasietenmiddelen, 1% van landbouwmiddelen en 14% van producten met DEET.

Over de energietransitie stelt hij dat deze onvoldoende is doorgerekend, en dat windmolens minder opbrengst leveren dan beloofd en milieuschade veroorzaken (voor grond en vogels), terwijl ze afvalproblemen geven (zonnepanelen/windmolens). Hij vreest dat bij de huidige koers over tien jaar geen boer meer over is en biodiversiteit afneemt. Hij vraagt de gemeente te luisteren naar onafhankelijke deskundigen en het rapport te herzien, met minder beperkingen voor landbouw op schoon water en biodiversiteit.

Reactie gemeente:

De gemeente dankt de indiener voor het indienen van deze zienswijze en het delen van de zorgen rond de positie van de landbouw, de interpretatie van data over water en natuur en de gevolgen van de energietransitie. Deze zorgen worden serieus genomen. Het Programma landelijk gebied is echter geen document dat wetenschappelijke discussies beslecht of beleidsdoelen herziert, maar een richtinggevend programma dat de koers vastlegt voor een toekomstbestendig buitengebied binnen de bestaande landelijke en provinciale kaders.

Waterkwaliteit, natuur en monitoring

Indiener verwijst naar onderzoeken die volgens hem laten zien dat het niet slecht gaat met water en natuur en dat vervuiling te veel aan de landbouw wordt toegeschreven. De gemeente herkent dat in het maatschappelijke debat verschillende interpretaties van data bestaan. Het Programma landelijk gebied baseert zich op de wettelijke monitoringssystematiek en op vastgestelde bronnen van Rijk, provincie en waterschappen. Deze kaders worden niet door de gemeente vastgesteld en worden in het programma slechts gevolgd en toegepast. Het programma introduceert geen nieuwe normen en verzwaart bestaande kaders niet. Eventuele

landelijke of provinciale discussies over de duiding van cijfers vallen buiten de reikwijdte van dit programma.

Energietransitie en ruimtelijke impact

De opmerkingen over de energietransitie, opbrengsten van windenergie, milieueffecten en afvalstromen zijn onderwerpen waar landelijk discussie over bestaat. De keuzes voor energieopwekking worden echter niet gemaakt binnen het Programma landelijk gebied. Deze opgaven zijn vastgelegd in separate beleidsprogramma's, zoals de Regionale Energiestrategie (RES), en worden via afzonderlijke trajecten voorbereid, afgewogen en besloten. Het programma bevat geen nieuwe zoekgebieden voor energie en wijzigt geen energiebeleid.

Toekomst van de landbouw

De vrees van indiener dat de huidige koers ertoe leidt dat er over tien jaar geen boeren meer zijn, wordt niet herkend. Het Programma landelijk gebied kiest juist uitdrukkelijk voor een koers waarin landbouw een blijvende en belangrijke drager is van het buitengebied. In alle landbouwgebieden blijft de agrarische functie aanwezig en biedt het programma ruimte voor innovatie, bedrijfsontwikkeling en toekomstgerichte verduurzaming, binnen de geldende wettelijke kaders.

Herziening van het rapport

Indiener verzoekt om herziening van het rapport op basis van alternatieve inzichten en adviezen. Het Programma landelijk gebied is echter geen wetenschappelijk product, maar een programmatisch document dat bestaande beleidskaders vertaalt naar een gebiedsgerichte koers. De gemeente herzielt deze kaders niet binnen dit programma en neemt geen landelijke of provinciale normen over. Wel blijft in de uitvoering ruimte bestaan voor dialoog, praktijkkennis en goede voorbeelden vanuit de agrarische sector.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

16. Indiener 16 (22 december 2025, kenmerk Z/25/785012)

Indieners (direct aanwonende van de noordelijke Vechtdijk) reageren op het voorstel in één van de zienwijzen tot openstelling. Zij schetsen de historie:

- 2012: Gemeente en waterschap stelden de dijk open; dit leidde tot massale wandeltochten (kastelenroute), mountainbike-puzzeltochten door dijk en weilanden, loslopende honden en privacy problemen; afsluiting volgde, en het kostte jaren om de dijk van wandelapps te verwijderen.
- 2020: Waterschap heroverwoog openstelling, onderzocht inrichtingsmaatregelen (hekken, rasters, borden), maar concludeerde opnieuw dat handhaafbaarheid ontbreekt en bevestigde de afsluiting.

Zij wijzen op de huidige situatie met 25 camperplaatsen (Ruitenborghweg 3A), mogelijke boerderijkamers en bijkomende functies; openstelling van de dijk zou de balans tussen wonen, natuur en agrarische-recreatieve functie verstoren en massale toeloop geven (dijk in landelijke wandelapps/NS-arrangementen). Bovendien kan intensief gebruik spoorvorming en verharding veroorzaken, wat niet past bij de bestemmingen. Zij vragen de gemeente het besluit uit 2012/2020 te handhaven en de dijk gesloten te houden.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt de zorgen van indieners over mogelijke openstelling van de Noordelijke Vechtdijk. De beschreven ervaringen uit eerdere jaren – waaronder drukte, privacy problemen, loslopende honden en schade aan de dijk – zijn bekend en speelden destijds een belangrijke rol bij het besluit om de dijk weer te sluiten.

In het Programma landelijk gebied worden echter geen voorstellen gedaan voor openstelling van de Noordelijke Vechtdijk. Dit onderwerp maakt géén deel uit van de koers, instrumenten of ontwikkelrichtingen in het programma. Er liggen ook op dit moment geen plannen of beleidsvoornemens om de dijk open te stellen. De situatie zoals die in 2012 en opnieuw in 2020 is beoordeeld door het waterschap blijft daarmee ongewijzigd.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

17. Indiener 17 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785048)

Indiener heeft een melkveehouderij aan de Lemelerveldseweg en maakt bezwaar tegen de voorgestelde grens tussen heideontginningslandschap (landbouwontwikkelingsgebied) en kampenlandschap nabij de bedrijfslocatie. Dit erf ligt binnen deelgebied Landelijk Lemelerveld. Men vreest dat de ligging van de grens en eventuele woningbouw tegenover de boerderij tot stankcirkelconflicten en andere hinderafwegingen leidt, waardoor de bedrijfsvoering ernstig wordt beperkt of onmogelijk wordt. Verzocht wordt de plannen te heroverwegen en de zonering zodanig in te richten dat de huidige bedrijfsvoering en het voortbestaan van het bedrijf niet worden belemmerd.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt de zorgen van indiener over de ligging van de grens tussen het heideontginningslandschap en het kampenlandschap nabij het erf aan de Lemelerveldseweg. Binnen het deelgebied Landelijk Lemelerveld worden deze twee landschapstypen immers verschillend benaderd: het heideontginningslandschap is primair gericht op agrarische ontwikkeling, waarbij het terugbouwen van woningen via de Sloop-voor-kansenregeling niet is toegestaan. Het kampenlandschap daarentegen biedt ruimte voor een mix van functies, waaronder deze regeling wél kan worden toegepast.

Na controle blijkt dat indiener terecht wijst op een fout: de begrenzing op de koerskaart is niet correct overgenomen van de landschapstypenkaart. Daardoor viel het gebied waarin het erf is gelegen onbedoeld (deels) binnen een ander landschapstype. Dat is niet de bedoeling en past ook niet bij de systematiek van het programma. Het gaat om het gebied dat wordt begrensd door de Kanaaldijk-Noord, de Lemelerveldseweg, de Eikenlaan en de Lageweg. Dit gebied is in de landschapstypenkaart aangemerkt als heideontginningslandschap, maar heeft in de koerskaart ten onrechte de aanduiding kampenlandschap gekregen.

We herstellen dit, zodat het gebied weer volledig binnen het heideontginningslandschap komt te liggen, volgens de juiste landschappelijke indeling. Daarmee wordt de agrarische functie van het gebied geborgd en wordt voorkomen dat er nieuwe beperkingen ontstaan voor de bedrijfsvoering.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied de volgende punten aangepast:

- De begrenzing tussen het heideontginningslandschap en het kampenlandschap binnen deelgebied Landelijk Lemelerveld wordt gecorrigeerd. Het gebied begrensd door de Kanaaldijk-Noord, Lemelerveldseweg, Eikenlaan en Lageweg krijgt in de koerskaart de aanduiding heideontginningslandschap, volgens de juiste begrenzing op de landschapstypenkaart.

18. Indiener 18 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785105)

Indiener stelt voor om binnen Dalfsen geen uitbreiding van intensieve agrarische bedrijven meer toe te staan (bestaande bedrijven blijven gehandhaafd, geen groei), en bepleit ruimte voor de Provinciale Bossenstrategie via een klimaatbos (±5 ha) aan de oostkant van Nieuwleusen, met natuurlijke wandelroutes en aansluiting op bestaande routes (Burgemeester Backxlaan – De Stouwe). Verder wijst hij op lelieteelt op landbouwpercelen (frequente bespuitingen), wat luchtvervuiling zou geven langs intensief gebruikte wandel-/fietsroutes; dit past volgens hem niet in het bestemmingsplan (geen bestemming ‘kwekerij’). Hij stelt voor om deze illegale situatie te beëindigen en te kiezen voor een “Lely-vrije gemeente Dalfsen”.

Ten aanzien van de energietransitie stelt hij dat deze niet doorgerekend is en problemen veroorzaakt; windmolens zouden minder opleveren dan gesteld en milieuschade veroorzaken (grond dieren, vogels, afval van windmolens/zonnepanelen). Hij benadrukt het belang van onafhankelijke deskundigen (o.a. Han Lindeboom, Ronald Meester, Geesje Rotgers) en verzoekt om herziening van het rapport en minder beperkingen voor de landbouw op schoon water en biodiversiteit.

Reactie gemeente:

De gemeente dankt de indiener voor het indienen van deze zienswijze en het delen van de zorgen over intensieve veehouderij, mogelijke locaties voor bosaanplant, gewasteelten en de gevolgen van de energietransitie. De punten worden serieus genomen, maar vallen grotendeels buiten de reikwijdte van het Programma landelijk gebied.

Uitbreiding intensieve agrarische bedrijven

Het voorstel van indiener om geen uitbreiding van intensieve agrarische bedrijven meer toe te staan, raakt aan provinciale en landelijke regelgeving. De gemeente kan dit niet zelfstandig vaststellen binnen het Programma landelijk gebied. Het programma kiest voor een koers waarin landbouw — inclusief bestaande intensieve bedrijven — een blijvende en belangrijke drager van het buitengebied is. Het programma introduceert geen nieuwe beperkingen ten opzichte van bestaande kaders en maakt geen onderscheidende keuzes over wel of geen groei van individuele bedrijfssectoren. Dergelijke keuzes horen thuis in het omgevingsplan of in hogere regelgeving. In de praktijk is het onder de huidige regelgeving erg moeilijk om een intensieve veehouderij uit te breiden, zonder aan de nieuwste standaarden te moeten voldoen.

Voorstel voor een klimaatbos

Indiener doet een voorstel voor de realisatie van een klimaatbos aan de oostzijde van Nieuwleusen. Het Programma landelijk gebied wijst geen concrete locaties voor bosaanplant aan, maar bevat een richtinggevende ambitie om waar passend bij te dragen aan de provinciale Bossenstrategie. Initiatieven voor bosaanplant op specifieke locaties worden per geval beoordeeld op landschappelijke inpassing, eigendomssituatie, ecologische geschiktheid, gebruiksfuncties en participatie. Het voorstel van indiener kan daarom niet binnen het programma worden overgenomen, maar kan wel in een later traject worden ingediend en beoordeeld.

Lelieteleelt en gebruiksfuncties van landbouwgrond

Indiener wijst op lelieteelt langs wandel- en fietsroutes en op de zorgen die daarover bestaan. De gemeente Dalfsen kiest er bewust voor om hiervoor geen eigen lokaal beleid te voeren, omdat dit zou kunnen leiden tot een waterbedeffect tussen gemeenten en omdat eenduidige landelijke kaders noodzakelijk zijn voor een gelijk speelveld. Dalfsen zet daarom in op landelijk beleid, en werkt hierin samen met andere P10-gemeenten om als collectief invloed uit te oefenen op Rijk en provincie. Daarmee wordt ingezet op een consistente, juridisch houdbare aanpak die niet per gemeente verschilt.

Tegelijkertijd erkennen wij dat bollenteelten, waaronder lelieteelt, een onderwerp zijn waarbij polarisatie op de loer ligt en waar behoefte bestaat aan duidelijkheid en samenwerking. In het vervolgtraject wil de gemeente daarom onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor een bollenconvenant, vergelijkbaar met het convenant dat de gemeente Hardenberg heeft opgesteld. Zo'n convenant kan helpen om afspraken te maken tussen sector, bewoners en overheid en om wederzijds begrip te vergroten.

Energietransitie en milieueffecten

De opmerkingen van indiener over de energietransitie, opbrengsten van windenergie, milieueffecten en afvalstromen worden herkend als onderwerpen waar landelijk discussie over bestaat. Deze keuzes en analyses worden echter niet binnen het Programma landelijk gebied gemaakt. De energieopgave is vastgelegd in andere beleidsdocumenten, zoals de Regionale Energiestrategie (RES). Het programma wijzigt het energiebeleid niet en bevat geen nieuwe zoekgebieden voor energieopwekking.

Herziening van het rapport

Indiener verzoekt de gemeente te luisteren naar onafhankelijke deskundigen en het rapport te herzien met minder beperkingen voor de landbouw. Het Programma landelijk gebied is echter geen wetenschappelijk product, maar een programmatisch document dat binnen bestaande landelijke en provinciale kaders werkt. Het herziene die kaders niet en introduceert zelf geen nieuwe normen voor waterkwaliteit, biodiversiteit of landbouw. Wel blijft in de uitvoering ruimte voor dialoog met agrariërs, deskundigen, belangenorganisaties en gebiedspartners.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

19. Indiener 19 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785109)

Indieners zijn bewoners van Variatie rond de Vecht en reageren op het thema openstelling Noordelijke Vechtdijk wat aangesneden wordt in één van de zienswijzen. Zij ondersteunen het idee om de Ruitenborghweg aan te wijzen/in te richten als weg voor bestemmingsverkeer (veiligheid voor wandelaars) en herkennen de onveiligheid van wandelen langs de Ruitenborghweg. Tegelijk maken zij zich zorgen dat de Noordelijke Vechtdijk (tot aan Vechterweerd) alsnog voor wandelaars wordt opengesteld, omdat dit in andere zienswijzen als groot gemis wordt omschreven.

Zij vinden openstelling onwenselijk wegens privacy (inkijk vanaf dijk op erf; een heg/schutting helpt niet door hoogteverschil) en geluid (geluid draagt ver in buitengebied; gesprekken zijn woordelijk te volgen). Ook wijzen zij op natuur: veel wandelaars lopen met honden en laten deze in vrije natuur los, wat funest is voor weidevogels in broedseizoen. Zij verzoeken de dijk niet open te stellen.

Reactie gemeente:

De gemeente herkent de zorgen van indieners over een mogelijke openstelling van de Noordelijke Vechtdijk, onder andere vanuit het oogpunt van privacy, natuurwaarden en geluid. Tegelijk begrijpen we de opmerkingen over verkeersveiligheid op de Ruitenborghweg en de wens om deze weg beter in te richten voor bestemmingsverkeer; dit punt staat echter los van de vraag rondom toegang tot de dijk.

Voor de duidelijkheid: het Programma landelijk gebied bevat geen voorstel tot openstelling van de Noordelijke Vechtdijk. Dit thema valt buiten de scope van het programma en er liggen vanuit de gemeente geen plannen om de dijk voor wandelaars of recreatie open te stellen. Ook de genoemde verzoeken uit andere zienswijzen om dit wél te doen, leiden niet tot aanpassing van het programma, omdat de dijk geen onderdeel is van de gebiedsopgaven of koersrichtingen die in het programma worden vastgelegd.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

20. Indiener 20 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785110)

Landschap Overijssel spreekt waardering uit voor de integrale benadering en het participatieproces (meedenkgroep) en ziet zichzelf als kennis- en samenwerkingspartner. Zij ondersteunen de aandacht voor landschap/biodiversiteit en de versterking/herstel van landschappelijke structuren, en vragen nadrukkelijke aandacht voor het behoud en bescherming van bestaande landschapselementen ("koesteren wat er is").

Voor landgoederen onderschrijven zij 'behoud door ontwikkeling', maar wijzen op de noodzaak van balans: wonen/recreatie kan bijdragen aan verdienmodellen, maar moet in evenwicht zijn met cultuurhistorisch en landschappelijk karakter; hierop moet lokaal gestuurd blijven worden, in dialoog met eigenaren/beheerders.

Over Rood voor Groen/Blauw en doorontwikkeling van de KGO-regeling zien zij kansen voor de groen-blauwe dooradering, maar ook het risico dat middelen oppotten in fondsen zonder tijdige inzet. Zij achten heldere spelregels voor kwaliteitsborging essentieel. Ze prijzen dat de gemeente op eigengrond landschapselementen wil toevoegen (voorbeeldgedrag) en pleiten voor consequente toepassing van streekeigen landschapskarakteristieken als leidraad. Voor langjarig beheer wijzen zij op de bestaande Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel (SGBDO) als effectief samenwerkingsverband.

Reactie gemeente:

De gemeente waardeert de positieve, constructieve zienswijze van Landschap Overijssel en de waardevolle bijdrage die zij als kennis- en samenwerkingspartner leveren binnen het participatieproces en de meedenkgroep. De opmerkingen sluiten goed aan bij de koers van het Programma landelijk gebied en bij de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een toekomstbestendig en herkenbaar landschap.

Behoud van bestaande landschapselementen

De gemeente onderschrijft het belang dat Landschap Overijssel hecht aan het behoud en de bescherming van bestaande landschapselementen. Het koesteren van wat er al is vormt een belangrijke basis voor identiteit en kwaliteit. In het Programma landelijk gebied is dit opgenomen binnen de uitgangspunten voor landschap en biodiversiteit. In het uitvoeringsplan wordt dit principe verder richting gegeven, onder andere via subsidies, beheerafspraken en samenwerking met grondeigenaren.

Landgoederen en 'behoud door ontwikkeling'

De gemeente herkent het belang van een zorgvuldige toepassing van het principe 'behoud door ontwikkeling'. Het Programma landelijk gebied erkent dat landgoederen een bijzondere cultuurhistorische en landschappelijke waarde vertegenwoordigen en dat maatwerk noodzakelijk is. Bij mogelijke ontwikkelingen blijft het uitgangspunt dat wonen of recreatie de kernwaarden van het landgoed niet mogen aantasten. De dialoog met eigenaren en beheerders blijft hierbij essentieel.

Rood voor Groen/Blauw en borging van kwaliteit

De zorgen over het risico dat middelen zich kunnen opstapelen zonder tijdige inzet worden herkend. De gemeente werkt daarom aan heldere spelregels en borging van kwaliteit bij de inzet van Rood voor Groen/Blauw en de doorontwikkeling van de KGO-regeling. De expertise van Landschap Overijssel wordt hierbij gewaardeerd en betrokken in de verdere uitwerking. De regeling Rood voor Groen/Blauw is bedoeld voor kleinschalige kwaliteitstoevoeging. Realisatie vindt uitsluitend plaats na toetsing aan het omgevingsplan en het afwegingskader (landschap, water/bodem, verkeer, leefomgevingskwaliteit).

Landschappelijk casco en streekeigen karakter

De inzet op het versterken van het landschappelijk casco en het behoud van streekeigen landschapskarakteristieken sluit nauw aan bij de koers van het programma. De gemeente waardeert de oproep om deze karakteristieken consequent te blijven hanteren als leidraad. Ook de suggestie om op gemeentelijke gronden landschapselementen toe te voegen wordt meegenomen.

Gebiedsproces Lemelerveld

De gemeente is positief over de samenwerking met Landschap Overijssel binnen het gebiedsproces Lemelerveld. De gezamenlijke feitenbasis biedt een stevig fundament om in samenwerking tot maatregelen te komen die zowel landbouw als natuur ondersteunen. De gemeente ziet dit ook als een goed voorbeeld van gebiedsgerichte samenwerking.

Subsidies en uitvoering

De constatering dat inwoners enthousiast zijn over landschapsversterking wordt herkend. De gemeente werkt eraan om het traject van aanvraag tot uitvoering zo uitvoeringsgericht en voortvarend mogelijk vorm te geven. De ondersteuning vanuit Landschap Overijssel bij het begeleiden van initiatieven wordt zeer gewaardeerd.

Landschapsversterkingsfonds en samenwerking met SGBDO

De gemeente onderschrijft dat financiering van langjarig beheer een uitdaging is en ziet de waarde van het bestaande samenwerkingsverband Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel (SGBDO). De suggestie om deze samenwerking verder te intensiveren wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het Programma landelijk gebied en bij de inzet van instrumenten zoals KGO. Dit past bij de regionale aanpak en zo wordt gebiedsgericht beheer versterkt.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

21. Indiener 21 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785112)

Indieners (agrarische ondernemers in het buitengebied) erkennen de ambitie om te werken aan een toekomstbestendig, leefbaar en vitaal buitengebied in balans tussen landbouw, landschap en leefomgeving, maar zij ervaren in het ontwerp Programma landelijk gebied onvoldoende expliciete borging van de agrarische gebruiks- en ontwikkelruimte. Zij vragen om verduidelijking en aanscherping op punten die moeten voorkomen dat goedbedoelde maatregelen later beperkingen opleveren voor de agrarische bedrijfsvoering.

Landbouw als leidende functie – behoefte aan expliciete borging

Hoewel het programma benoemt dat landbouw de belangrijkste gebruiker is en blijft, constateren indieners dat bij de uitwerking van landschappelijke, ecologische en water-maatregelen deze leidende positie niet consequent wordt vastgelegd. Zij verzoeken expliciet te borgen dat:

- Agrarische gronden hun agrarische bestemming en gebruiksfunctie behouden;
- Landschappelijke/groen-blauwe maatregelen ondergeschikt blijven aan agrarische gebruiksmogelijkheden;
- Nieuwe maatregelen geen directe of indirecte beperkingen opleveren voor bestaande/toekomstige agrarische bedrijfsvoering.

Landschapselementen: vrijwillig, agrarisch en zonder natuurstatus

Indieners onderschrijven het belang van landschappelijke kwaliteit/biodiversiteit en zien dat veel agrariërs hier vrijwillig aan bijdragen. Tegelijk bestaat zorg dat de aanleg van landschapselementen (houtsingels, struweelhagen, poelen) op termijn kan leiden tot een impliciete natuurstatus of zwaarder beheerregime. Zij verzoeken vast te leggen dat:

- Aanleg van landschapselementen vrijwillig is;
- Deze elementen onderdeel blijven van het reguliere agrarische beheer;
- Er geen natuurontwikkeling, natuurcompensatie of ecologische verbindingszone (EVZ) ontstaat;
- Periodiek onderhoud/aanpassing mogelijk blijft zonder extra vergunning- of onderzoek last;
- Aanwezigheid van flora/fauna niet automatisch leidt tot aanvullende verplichtingen.

Beheer, samenwerking en overdracht

Instrumenten in het Programma landelijk gebied (samenwerking met natuurorganisaties, gebiedscoöperaties, overdracht van beheer) mogen geen drukmiddel zijn richting agrariërs. Zij vragen expliciet te borgen dat:

- Deelname aan samenwerkings- of beheervormen vrijwillig is;
- Geen overdracht van beheer/zeggenschap plaatsvindt zonder instemming van de grondeigenaar;
- Ondernemersvrijheid behouden blijft.

Doel is vertrouwen creëren bij agrariërs om mee te blijven denken en doen aan gebiedsopgaven, zonder dat vrijwillige initiatieven later onbedoelde beperkingen opleveren.

Reactie gemeente:

De gemeente waardeert de constructieve manier waarop indieners meedenken over het borgen van de agrarische gebruiks- en ontwikkelruimte. De zorgen over mogelijke toekomstige beperkingen worden herkend. Het Programma landelijk gebied heeft nadrukkelijk als

uitgangspunt dat landbouw in de landbouwgebieden de leidende functie blijft en dat agrarische bedrijven ook in de toekomst kunnen blijven functioneren en ontwikkelen. Graag lichten wij toe hoe dit in het programma is geborgd.

Landbouw als leidende functie

In de landbouwontwikkelingsgebieden, zoals Weids Platteland en het heideontginningslandschap van Landelijk Lemelerveld, blijft landbouw een belangrijke dragende functie. Het programma wijzigt de agrarische bestemming niet en introduceert geen generieke nieuwe beperkingen. Tegelijkertijd worden opgaven rond water en bodem (zoals sponsstrategie, grondwaterbescherming) integraal afgewogen. Waar een water- of bodemopgave van aantoonbaar maatschappelijk belang zwaarder weegt, zoekt de gemeente in samenspraak met grondeigenaren naar een zorgvuldige inpassing waarbij de impact op de agrarische bedrijfsvoering zo beperkt mogelijk is. De juridische borging vindt plaats bij concrete besluiten via omgevingsplan en vergunningverlening.

Landschapselementen: vrijwillig, agrarisch en zonder natuurstatus

Het Programma landelijk gebied stimuleert het versterken van landschap en biodiversiteit, en doet dat in de landbouwgebieden op basis van vrijwilligheid. De gemeente begrijpt de zorg dat landschapselementen niet mogen leiden tot een impliciete natuurstatus of aanvullende regeldruk. Daarom wordt verduidelijkt dat de aanleg van landschapselementen vrijwillig is en onderdeel blijft van regulier agrarisch beheer. Het realiseren van landschapselementen verandert de bestemming niet. Regulier onderhoud blijft mogelijk zonder aanvullende vergunning- of onderzoekslasten. Wel geldt, zoals bij alle ontwikkelingen, dat wettelijke bepalingen over soortenbescherming uit de Omgevingswet (Flora en Fauna activiteiten) altijd van toepassing zijn. Bescherming volgt namelijk uit feitelijke aanwezigheid van soorten en aard van activiteiten, niet uit de functie/bestemming. Hiermee wordt aangesloten bij de bestaande wet- en regelgeving, terwijl er ruimte blijft om vrijwillige landschapsmaatregelen in te passen zonder ongewenste gevolgen voor de agrarische bedrijfsvoering.

Vrijwilligheid in samenwerking en beheer

Indieners geven terecht aan dat samenwerkingen, zoals met natuurorganisaties, gebiedscoöperaties of via collectief beheer, nooit verplicht mogen zijn. De gemeente onderschrijft dat volledig. Deelname aan gebiedsprocessen, beheerafspraken of coöperaties is altijd vrijwillig, er vindt geen overdracht van beheer of zeggenschap plaats zonder instemming van de grondeigenaar en ondernemersvrijheid blijft leidend. Het is voor de gemeente belangrijk dat agrariërs zich vrij voelen om mee te denken over gebiedsopgaven zonder vrees dat vrijwillige stappen in de toekomst verplicht worden.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied op de volgende punten aangepast:

- Er wordt duidelijker toegelicht dat in gebieden waar landbouw het primaat heeft, bij landschappelijke ontwikkeling de bestemming landbouw behouden blijft en niet veranderd in bijvoorbeeld natuur;
- Het wordt expliciet opgenomen dat landschapselementen op vrijwillige basis worden aangelegd, onderdeel blijven van het reguliere agrarische beheer en vanuit de gemeente geen aanvullende verplichtingen scheppen.

22. Indiener 22 (23 december 2025, kenmerk Z/25/785136)

Indiener heeft een melkveebedrijf en stelt verduidelijkingsvragen bij specifieke passages in het Programma landelijk gebied, gericht op het deelgebied Strenkhaar:

- Diepe drinkwaterwinning Sallandsdiep (p. 65): wat houdt dit in, en wat zijn de gebiedsbrede effecten?
- Mix van functies ten zuidwesten van het kanaal (p. 67): naast agrarisch is er ruimte voor recreatie en niet-agrarische bedrijfsactiviteiten “zolang het de agrarische ontwikkeling niet in de weg staat”—hoe wordt dit geborgd?
- Sturen in bebouwing (p. 70): Sloop-voor-kansen en VAB-regeling worden aangepast “met uitzondering van de Strenkhaar”—wat is die uitzondering en waarom?
- Kaders voor nieuwe woonvormen in de zuidwesthoek (De Strenkhaar): wat wordt ontwikkeld; blijft er ruimte voor agrarische bedrijven; is er toekomst voor de zoon?
- Gebiedsgerichte aanpak (p. 71/72): nieuwe agrarische bedrijven worden gelimiteerd (x ha/x dieren) —geldt dit niet voor bestaande bedrijven; mogen die uitbreiden?

Indiener vraagt om duidelijkheid en zekerheid over agrarische perspectieven en opvolging.

Reactie gemeente:

De gemeente begrijpt de behoefte van indiener aan duidelijkheid over de passages in het Programma landelijk gebied die betrekking hebben op De Strenkhaar. Graag lichten we de verschillende punten toe.

De verwijzing naar de diepe grondwaterwinning Salland Diep Noord betreft een regionale verkenning van Vitens naar mogelijke diepe drinkwaterreserves voor de lange termijn. Voor dit onderzoek is de provincie Overijssel het bevoegd gezag. Het Programma landelijk gebied legt naar aanleiding van deze verkenning geen regels of beperkingen op aan agrarische bedrijven in het gebied. Wel kan op dit moment niet worden uitgesloten dat de provincie in de toekomst beleidskeuzes of maatregelen zal treffen op basis van de uitkomsten van de verkenning. De gemeente volgt dit proces nauwgezet en brengt daarbij actief het belang van de agrarische sector onder de aandacht.

In het kampenlandschap ten zuidwesten van het kanaal wordt ruimte geboden voor een mix van functies, zoals recreatie of kleinschalige niet-agrarische bedrijvigheid. Voor de gemeente staat als uitgangspunt vast dat deze functies de agrarische ontwikkeling niet mogen belemmeren. Dat wordt bij concrete plannen geborgd via de toetsing in het omgevingsplan. De agrarische functie blijft daarmee leidend en beschermd.

Wat betreft de Sloop-voor-kansen- en VAB-regeling geldt voor De Strenkhaar een uitzondering, omdat dit gebied al langer is aangewezen voor een mix van functies en onderdeel is van de regionale woningbouwopgave. Daar blijft meer flexibiliteit bestaan. Dit doet niets af aan de ontwikkelruimte van bestaande agrarische bedrijven: die blijven belangrijk in dit gebied en kunnen worden voortgezet, inclusief ruimte voor opvolging.

De kaders voor nieuwe woonvormen in het landelijk gebied moeten nog nader worden uitgewerkt. Daarbij blijft het uitgangspunt dat bestaande functies, waaronder, agrarische bedrijven kunnen blijven functioneren en ontwikkelen. Nieuwe woonvormen mogen de bedrijfsvoering dan ook niet in de weg staan. De toekomst van het bedrijf van indiener — ook richting een opvolger — komt hierdoor niet in het gedrang.

Tot slot wordt in het programma verwezen naar een mogelijke begrenzing voor nieuwe agrarische bedrijven in het kader van de gebiedsgerichte aanpak. Het is belangrijk om te benadrukken dat dit gaat om een mogelijke toekomstige landelijke norm (bijv. een minimale of maximale omvang in “x ha” of “x dieren”). Op dit moment is onduidelijk óf deze norm er komt,

wanneer die zou worden ingevoerd en wat die norm precies zou betekenen. De gemeente stelt deze norm dus niet zelf vast, maar geeft in het Programma landelijk gebied aan dat dit, mocht het landelijk verplicht worden, iets is waarmee wij dan rekening moeten houden. Indien het Rijk een dergelijke norm invoert, wordt dit lokaal uitgewerkt in het omgevingsplan, met aandacht voor overgangsrecht en bedrijfsspecifieke situaties.

De gemeente hoopt hiermee de benodigde duidelijkheid te bieden. Als de indiener daar behoefte aan heeft, zijn wij altijd bereid hierover in gesprek te gaan.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied op de volgende punten aangepast:

- In het Programma landelijk gebied wordt duidelijker toegelicht dat de verwijzing naar een mogelijke begrenzing van “x ha/ x dieren” betrekking heeft op een potentiële toekomstige landelijke norm, niet op gemeentelijk beleid.
- Er wordt verduidelijkt dat onbekend is of, wanneer en hoe zo’n landelijke norm wordt ingevoerd en welke omvang deze zou hebben.

23. Indiener 23 (28 december 2025, kenmerk Z/25/785281)

Voor de Buurtschap Rosengardeweg wordt gewezen op een eeuwenoude, gebiedseigen groenstructuur met belangrijke natuurwaarden, die direct aansluit op de toekomstige bebouwde kom van Dalfsen en de daarbinnen nog vast te stellen groenstructuur. Indiener verzoekt de gemeente uit om:

1. De gebiedseigen groenstructuur en natuurwaarden van Buurtschap Rosengardeweg te herkennen/erkennen;
2. De biodiversiteit in overleg met bewoners te bestendigen en waar mogelijk te versterken;
3. De biodiversiteit te integreren in zowel de agrarische omgeving als de (toekomstige) bebouwde kom van Dalfsen, en die kwaliteiten waar mogelijk te laten samenwerken;
4. Daarmee de punten 1-3 ten voordele van de regionale opgave (ruimtelijke kwaliteit, gezonde leefomgeving, beleving) te benutten.

Reactie gemeente:

De gemeente waardeert de betrokkenheid van de indiener en de aandacht die wordt gevraagd voor de gebiedseigen groenstructuur, biodiversiteit en de overgangszone tussen landelijk gebied en toekomstige bebouwde kom. Deze punten sluiten goed aan bij de algemene uitgangspunten van het Programma landelijk gebied, waarin het versterken, koesteren en verbinden van landschappelijke kwaliteiten als belangrijke principes zijn opgenomen.

Gebiedseigen groenstructuur en biodiversiteit

De opmerkingen over de waarde van de groenstructuur rondom de Buurtschap Rosengardeweg worden herkend. Het Programma landelijk gebied benoemt op programmaniveau dat bestaande landschapselementen gekoesterd en waar mogelijk versterkt moeten worden. Dit vraagt echter om gebiedsgerichte uitwerking in volgende stappen. Het programma is geen instrument dat locatie specifieke keuzes maakt of kwaliteiten op perceel niveau vastlegt.

Geen locatie specifieke uitwerking binnen het Programma landelijk gebied

Het verzoek om voor de Buurtschap Rosengaardeweg specifieke maatregelen, borging of integratiepunten op te nemen valt buiten de reikwijdte van het Programma landelijk gebied. Het Programma landelijk gebied richt zich op koers en principes voor het gehele buitengebied, niet op het aanwijzen of beschermen van afzonderlijke locaties. De onderwerpen die indiener noemt worden daarom niet op dit niveau uitgewerkt, maar kunnen in vervolgtrajecten — zoals gebiedsuitwerkingen, planvorming voor de toekomstige bebouwde kom of omgevingsplannen — worden betrokken.

Samenwerking en vervolg

De suggesties over het versterken van biodiversiteit, het betrekken van bewoners en het benutten van kansen in de overgangszone zijn waardevol en worden als aandachtspunt meegenomen richting toekomstige gebiedsprocessen. De gemeente blijft hierbij graag in gesprek met bewoners en betrokken organisaties.

Naar aanleiding van deze zienswijze wordt het Programma landelijk gebied niet aangepast.

Ambtshalve wijzigingen

Ambtshalve wijzigingen in de tekst

- In de inleiding is een toelichting toegevoegd over de rol van de verschillende Omgevingswet-instrumenten (programma, beleidsregels, omgevingsplan en uitvoeringsplan), zodat duidelijk is welke onderdelen in dit programma thuishoren en welke in vervolgttrajecten worden uitgewerkt.
- De mogelijke instrumenten voor de uitvoering worden in één paragraaf samengebracht, zodat de tekst beter leesbaar wordt en dubbelingen worden voorkomen.
- Tekstuele en grammatica fouten worden hersteld.

Ambtshalve wijzigingen in de kaarten in het programma

- Op de koerskaart worden de principes uit de Regionale Sponsstrategie Sallandse Weteringen en Benoorden de Vecht op logischere plekken geplaatst. Daarnaast wordt in de symbolen duidelijker gemaakt dat het gaat om indicatieve gebieden en niet om exacte locaties.
- De ecologische verbindingszone aan de zuidoostkant van Lemelerveld wordt op de koerskaart meer slingerend weergegeven, zodat duidelijk is dat het om een indicatieve zone gaat en niet om een exacte begrenzing.
- Op de koerskaart wordt de begrenzing tussen de kernen en het landelijk gebied aangepast aan de actuele, bekende situatie. Nieuwe (in voorbereiding zijnde) uitbreidingswijken en bestaande bedrijventerreinen worden binnen de kernbegrenzing geplaatst. Hiermee is de koerskaart in overeenstemming met Regels op de kaart.

Ambtshalve wijzigingen in de software en Regels op de kaart

- De principes uit de Regionale Sponsstrategie Sallandse Weteringen en Benoorden de Vecht worden in de software specifieker uitgewerkt. Hierdoor is op Regels op de kaart per locatie zichtbaar welk principe precies geldt.
- In de software wordt de ecologische verbindingszone aan de zuidoostkant van Lemelerveld meer slingerend vormgegeven, zodat zichtbaar is dat het om een indicatieve zone gaat en niet om een exact gebied.
- Door een software-update zijn tussen het ontwerp en de definitieve vaststelling meer thema's beschikbaar gekomen, waaronder thema's die ook in dit programma voorkomen. Deze thema's worden gekoppeld aan de bijbehorende tekstonderdelen (annotaties), zodat het programma in Regels op de kaart beter doorzoekbaar wordt.